104 ISSN 0772-6384
XXXVIe jaargang - 1

ten mandere

heemkundige periodiek voor izegem en omgeving

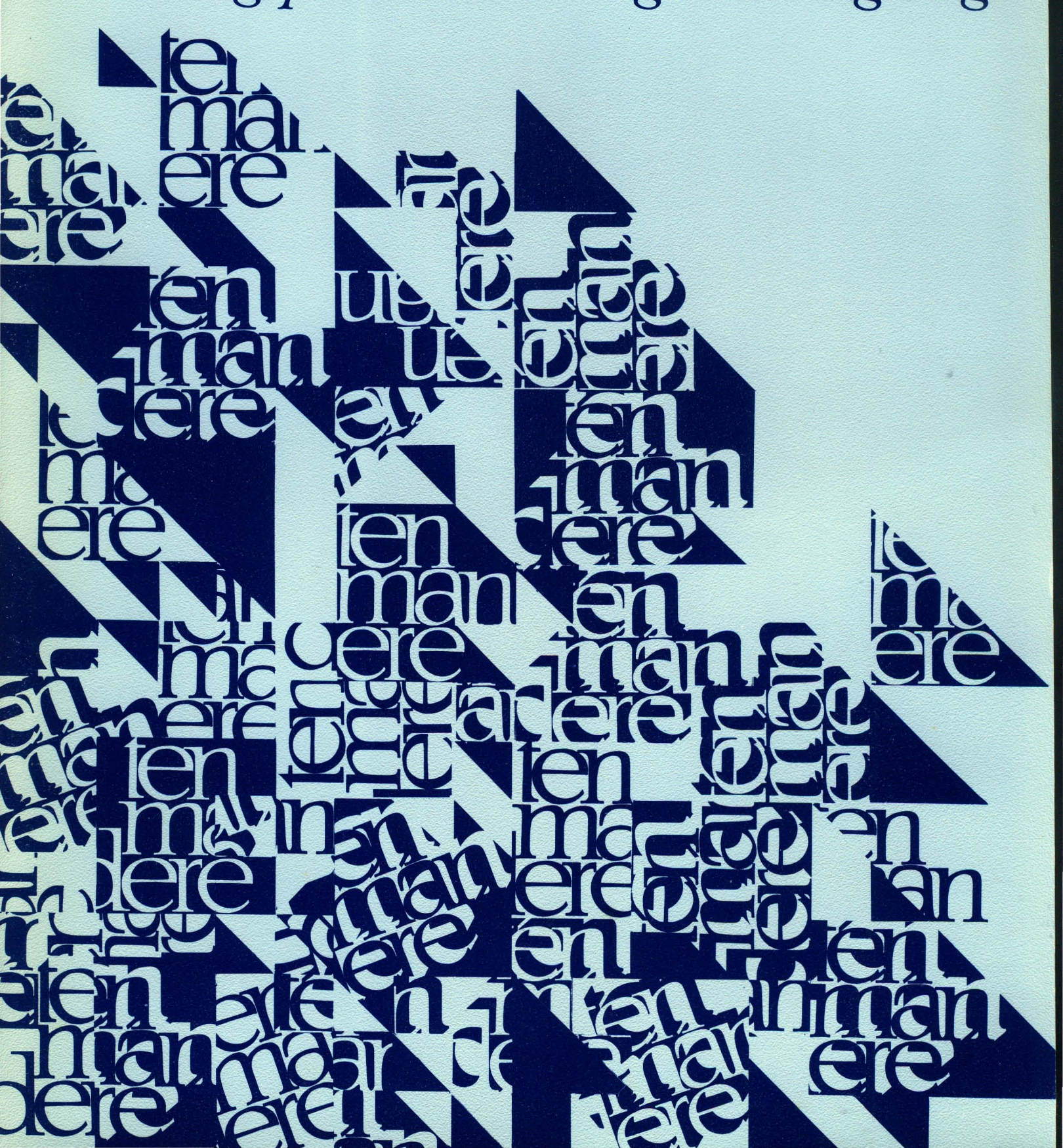

KULTUUR LIGT ONS.

BANK VAN ROESELARE

JA, UW AANPAK LIGT ONS.

MACHINES BOUCHERIE

Machines Boucherie nv
Plast-o-Form nv
Stuivenbergstraat 106
8870 Izegem
Tel. (051) 31 21 41 - Fax (051) 30 54 46

TEN MANDERE

BESTUUR:

Voorzitter :
Dr. JEAN-MARIE LERMYTE
Kortrijksestraat 323, 8870 Izegem
tel.051/30 39 99

Ondervoorzitter :
ANTOON VANDROMME
Blauwhuisstraat 52, 8870 Izegem
tel. 051/30 31 35

Secretaris : ROBERT LEROY
Boomforeeststraat 49, 8870 Izegem
tel. 051/30 10 56

Penningmeester : ALBERIC DEPREZ
Ommegangstraat 69/1, 8870 Izegem
tel. 051/30 28 48

Archivaris : ANDRE DEMEURISSE
Baronielaan 33, 8870 Izegem
tel. 051/30 46 58

Hoofdredacteur : BART BLOMME
Europastraat 13, 8770 Ingelmunster
tel./fax. 051/30 03 67

Leden :
LUC BILLIOUW
Ter Beemden 16, 8870 Izegem
tel. 051/30 12 23

ANDRE MISTIAEN
Hondekensmolenstr. 24, 8870 Izegem
tel. 051/30 36 69

FREDDY SEYNAEVE
Elegastlaan 14, 8870 Izegem
tel. 051/30 58 31

RAF VANDENBERGHE
Meensesteenweg 77, 8870 Izegem
tel. 051/30 46 23

HENDRIK WILLAERT
Krommekeerstraat 3, 8080 Ruiselede
tel. 051/68 82 45

REDACTIE :

Bart Blomme
Jean-Marie Lermyte
Antoon Vandromme
Raf Vandenberghe

M. VERSTRAETE. Krupendeerde, waarheid en verzinsels 3

H. WILLAERT. Historisch patrimonium gerestaureerd 25

R LEROY. Actueeltjes n° 58 1995 In woord en beeld 40

Aan dit nummer werkten mee :
Michel Verstraete, Deken Wallaertstraat 39, 8800 Roeselare
Hendrik Willaert, Krommekeerstraat 3, 8080 Ruiselede
Robert Leroy, Boomforeeststraat 49, 8870 Izegem

Verantwoordelijke uitgever : Jean-Marie LERMYTE, Kortrijksestraat 323, 8870 Izegem.
Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn bijdrage en ontvangt 15 overdrukken.
Voor gehele en gedeeltelijke overname is de voorafgaandelijke toestemming van de heemkundige kring en de auteur vereist.

ALG. NUMMER **104**, 36ste JG. NR. 1 (mei 1996)

LIJST ERELEDEN 1996

(afgesloten op 31 mei 1996)

In Izegem :

Allewaert, Luc, Marktstraat 14
Allossery, Luc, Roeselaarsestraat 327
Ameye, Jean-Louis, Ommegangstr. 9 bus 3
Artex, Roeselaarsestraat 594
Bogaert, Jan, O.-L.-Vrouwestraat 20
Boucherie-Vanfleteren,B., Ambachtenst. 84
Boucherie, Christiane, Abelestraat 61
Boucherie-Verfaillie, B., Krekelstraat 9
Bourgeois, André, Sint-Tillostraat 9
Bruyneel, R., Ingelmunsterstraat 57
EE.PP. Capucijnen, Roeselaarsestraat 291
Christiaens, Roselin, Grote Markt 17
Claeys, Jozef, Manegemstraat 39
Compernolle, Etienne, Heibrugstraat 7
Debouserie-Vanlerberghe, M., Blekerijstraat 3
Deforce, Marie-Claire, Nederweg 55
De Forche, Christiaan, Nieuwstr. 27 bus 7
De Smedt, Dirk, Boomforeeststraat 3
De Vlieghere, Luc, Melkmarktstraat 13
Debruyne, Rudy, Slagmeersenstraat 13
Defauw Leon, Gentseheerweg 92
Degezelle, Lucien, Nieuwstraat 4
Demey, Johny, Kortrijksestraat 321
Demoen, Daniël, Sint-Crispijnstraat 26
Denys, Roland, B. Vanden Bogaerdel. 67
Derolez, Jacques, Bellevuestraat 45
Dubaere, EH. Ludwig, Kerkstraat 7
Duhamel-Deprez, F., Wallemotestraat 16
Dupont, Jim, Baron de Pélichystraat 34
Dupont, Johan, Lendeleedsestraat 20
Eeckhout, André, Baron de Pélichystraat 4
Eeckhout, Gabriël, H.-Hartstraat 7 bus 5
Flamez, José, Bosbeekstraat 3
Gesub. Vrije Basisschool, Leenstraat 110
Gesub. Vrije Basisschool, Prinsessestr. 15
Guillemyn, Antoon, Meensesteenweg, 88
Handsaeme, Roland, Gentseheerweg 82
Hanssens, E.H. Staf, Roeselaarsestraat 53
Herman, Raphaël, Stijn Streuvelsstraat 26
Himpe, Kurt, Baronstraat 4
Houthoofd-Feys, Antoine, Steenovenstr. 4
Instituut De Pélichy, Gentsestraat 31
Joos-Depreiter, M. Kloosterstraat 4
Kemp, Marc, Gentseheerweg 45
Kints, Jean-Pierre, Sint-Crispijnstraat 50
Lannoo, Luc, Vlietmanstraat 2
Lecluyse, Eddy, Abelestraat 25
Loontjes, Alfons, Nieuwstraat 22
Madou, André, Roeselaarsestraat 317
Maertens, Erik, Kerelsstraat 13
Maertens, Raf, Lendeleedsestraat 12 b.1
Malfait, Luc, Schoolstraat 32
Mallisse, Jerome, Populierenstraat 2
Marannes, Valeer, Ingelmunstersestraat 70
Naessens, Maurice, Ingelmunstersestr. 50
Pattyn, Theo, Lindestraat 11
Rosseel, Luc, Roeselaarsestraat 95
Saelen, Paul, Kruidenstraat 2
Sagon-Vanden Avenne, F. Gentsestraat 17
Sagon, Luc, Gentsestraat 19
Seynaeve, Jozef, B. Vanden Bogaerdel 93
Spriet, Noël, Sint-Antoniusstraat 17
Strobbe, Michaël, Groenestraat 5
Strobbe-Cardoen, Dirk, Gentseheerweg 98
Strobbe-Staessens, Luc, Vredestraat 1
Terryn, Rik, Melkmarktstraat 2
Vanackere, Herwig, Prinsdomlaan 39
Vanbeckevoort, Jaak, Meensestraat 133
Vandenbussche, André, Dam 43
Vanderhaeghen, Albert, Baronielaan 26
Vandewalle, Antoinette, Nieuwstraat 9
Vandommele, Maurits, Slagmeersenstr. 62
Vandommele, Roger, Roeselaarsestraat 93
Vandommele, Roger, Sint-Rafaëlstraat 17
Vandommele, Tillo, Brugstraat 26
Vandromme, Willy Baronstraat 112
Vandorpe, Marcel, Negenhoekstraat 9
Vangheluwe, Daniël, Slagmeersenstraat 32
Vanhaverbeke-Leroy, Luc, Mentenhoekstr. 131
Vanlerberghe, José, Hogestraat 41
Vanlerberghe, Robert, Meensesteenweg 33
Vens, Werner, Merelstraat 3
Verhaeghe, Luc, Oekensestraat 29
Verledens, Willy, Peter Benoitstraat 11
Verbeke, Jozef, Kachtemsestraat 11
Werbrouck, Jaak, Baronstraat 70
Wybo, Monique, Kokelaarsestraat 107
Wybo, Romain, Ter Wallenstraat 35
Wylein, Freddy, 11 julistraat 11
Zusters van Liefde, Roeselaarsestraat 47
Zusters van Maria, Gentsestraat 31

KRUPENDEERDE

waarheid en verzinsels

Michel Verstraete

Als men 1634 heeft geschreven
heeft Sieur Capitein
Nowe Algoet
met jonckvrouwe Marie
zijne huisvrouwe
deze cappelle gegheven
ter eeren Godts ende maghet Maria

Voorwoord,

Dit werkje beoogt alles wat tot op heden aan literatuur verschenen is omtrent het ontstaan van de benaming van de wijk en de kapel Krupendeerde, chronologisch te ordenen, te bundelen en van commentaar te voorzien :
1° om een duidelijk onderscheid te kunnen maken tussen wat waar en wat verzonnen is;

2° om het juiste antwoord te kunnen geven op de omstreden vraag :"Wat is de herkomst van de naam Krupendeerde" :
- de boetedoening van Noë Algoet,
- de bodemgesteldheid,
- de familienaam ?

3° wat is de betekenis van de naam Krupendeerde ?

De naam Krupendeerde wordt vermeld voorzover die bekendheid had tot omstreeks 1640, er wordt niet meer naar latere data verwezen.

Inhoudsopgave

1. J. Vandromme, Bijdrage tot de toponymie van Izegem - Krupendeerde 1569-1572
2. Antonius Sanderus, Flandria Illustrata - Krupendeerde 1641-1644
3. A. Angillis, Kruipendaerde, De Landbouwer/Rumbeeksche avondstonden 1853-56
4. Kan. G. Tanghe, Parochieboeken van Cachtem en Ardooie - Krupendeerde 1860
5. Stephanus Schoutens, Cachtem Onze-Lieve-Vrouw in d'aarde, 1903
6. Karel De Flou, Toponymie van Westelijk Vlaanderen - Krupendeerde 1928
7. Paul Allossery, Ardooie, meest onder kerkelijk oogpunt - Krupendeerde 1938
8. Odiel Vannieuwenhuyse, Krupendeerde 1965
9. Lucien Degryse, Cinske vertelt over Krupendeerde 1976
10. Antoon Vandromme, Ontstaan van de benaming Kruipend'aarde 1977
11. Roger Slosse, O.-L.-Vrouw van Kruipendaarde te Kachtem 1977-1980
12. Lena Verbeest, Nog over O.-L.-Vrouw van Kruip in d'aarde 1980
    Deken L. De Bo, Guido Gezelle, Jozef Van Overstraeten over Krupendeerde
13. Marc Therry, De Dekenij Roeselare 1609-1649 - Krupendeerde 1983
14. Antoon Vandromme, Kapel van Onze Lieve Vrouwe Kruipend'aarde 1989
15. Dr. fil. Frans Debrabandere, Oorsprong van de benaming Krupendeerde 1996
16. Verzinsels omtrent Krupendeerde 1996
17. Waarheid omtrent Krupendeerde 1996
18. Noten

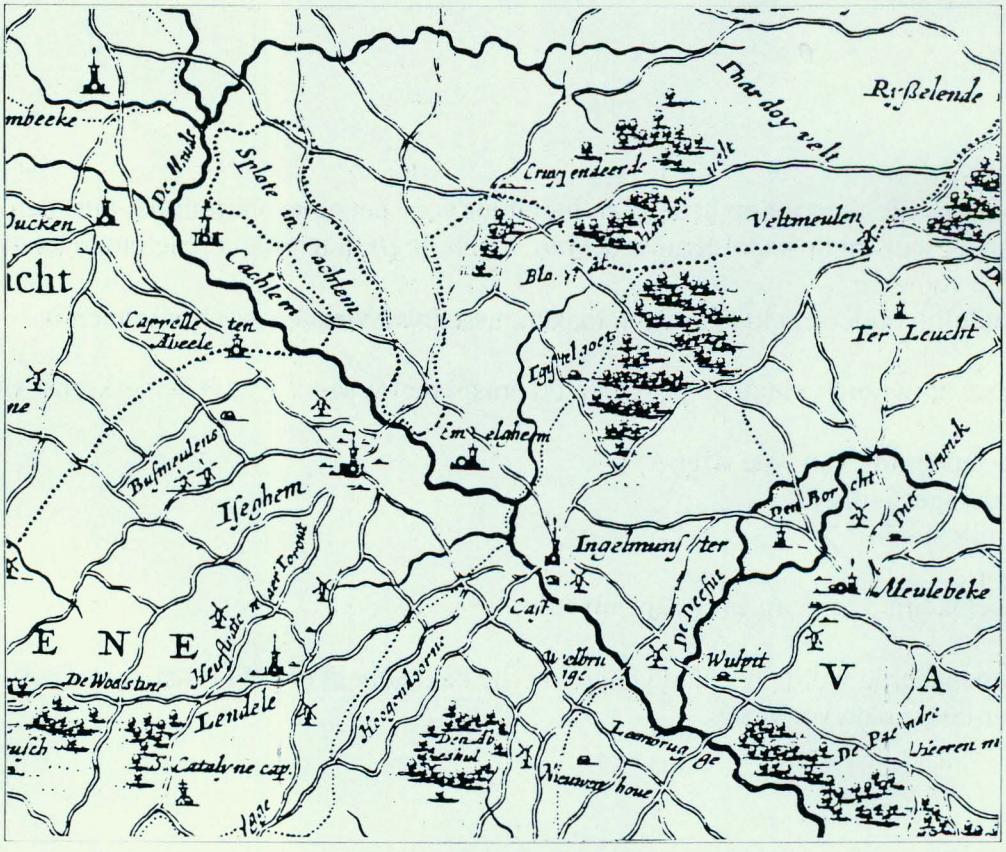

Fragment uit : A. Sanderus, Verheerlijkt Vlaandre "Castellanie Corturiacensis tabula 1644"

1. JAN VANDROMME - BIJDRAGE TOT DE TOPONYMIE VAN IZEGEM. KRUPENDEERDE 1569-1572.

Jan Vandromme
Izegem, 2 juli 1952.
Licentiaat germaanse (Leuven, 1975). Licentiaat economie (Brussel, 1979) Master of business (Brussel, 1980).
Afdelingshoofd bij N.V. Vandemoortele, Izegem (1977-1994).
Directeur VAMIX, Gent (sinds 1994).
Werken : Toponymie van Izegem (1975).
De 14e en 15e eeuwse oorkonden van de Sint-Tillokerk in Izegem (WVKH, Brugge 1978).

Bijdrage tot de toponymie van Izegem. Deel II - 1975.

Op pagina 155 onder nr. 533 leest men, ik citeer:
533. Kruipendeerde.
1569, up straetin naer crupinderde, ARA Audiëntie 618/12 31 v.
1572, up straetgin dat loopt n(ae)r cruupindeerde, RAK MF PK 3 E 28 v.
Wijk in het noorden van Izegem.

Commentaar.

Up is een uitdrukking die ondermeer slaat op het begrip *richting*.[1]
Wat *straetin-straetgin* betreft, indien dit hetzelfde zou betekenen als *straetkijn, - kin, - ken*, woorden die duiden op het verkleinwoord van straat, zijnde *een straatje - weggetje of pad*,[2] zou in onderhavig geval *up straetin/straetgin naer crupinderde/cruupindeerde* dan betekenen een straatje of pad of weggetje dat naar een zekere *crupinderde/cruupindeerde* loopt. (Zo'n pad loopt doorgaans op eigen erf, naar en ten behoeve van de bewoner van het erf).
Dit betekent dat, *crupinderde/cruupindeerde* een familienaam zou zijn en geen plaatsnaam.
Let op de oorspronkelijke benaming *Crupinderde/Cruupindeerde* t.o.v. latere benamingen zoals Cruypende eerde - Krupendeerde - Kruipendaerde e.a. (meer daarover in rubriek 12 - Lena Verbeest -).
Krupendeerde is een wijk die zich uitstrekt over de gemeente Ardooie en de deelgemeenten Kachtem en Emelgem nu Izegem, op het snijpunt van de wegen Izegem/Ardooie en Roeselare/ Meulebeke.

2. ANTONIUS SANDERUS - FLANDRIA ILLUSTRATA - VERHEERLIJKT VLAANDRE - 1641 - 1644, i.v.m. KRUPENDEERDE.

Antonius Sanderus.
Antwerpen 1586 - Affligem 1664.
Studeerde filosofie en theologie. Priester gewijd in 1612. Kanunnik te Ieper in 1625. Wijdde zich, buiten zijn godsdienstige en poëtische publicaties, in 't bijzonder aan historische en bibliografische geschriften. Beroemd werd zijn "Flandria Illustrata". [3]

Flandria Illustrata - Verheerlijkt Vlaandre.

In Flandria Illustrata van de uitgeverij C. de Vries-Brouwers - 1980, geografische kaart van het Vrije van Brugge - 1641 - eerste deel - p. 182 wordt Krupendeerde vermeld onder de benaming "*Cruypende eerde*".

In Flandria Illustrata van de uitgeverij Veys- 1978, geografische kaart van de Kasselrije van Kortrijk 1644- p. 414/415 wordt Krupendeerde vermeld onder de benaming "*Cruypendeerde*".

Commentaar.

Het jaartal 1641 en 1644 is de datum van het drukken van de kaarten. Krupendeerde moet dus reeds veel vroeger een bekende naam geweest zijn.

3. ANGELUS AUGUST EUGEEN ANGILLIS - KRUIPENDAERDE, verschenen in DE LANDBOUWER VAN 25 OKTOBER 1853 en overgenomen door de RUMBEEKSCHE AVONDSTONDEN VAN 1856, p. 11-15.

A.A. Angillis.
Rumbeke, 8 mei 1830 - Rumbeke, 30 november 1876.
Letterkundige, geschiedschrijver, publiceerde onder de naam A.

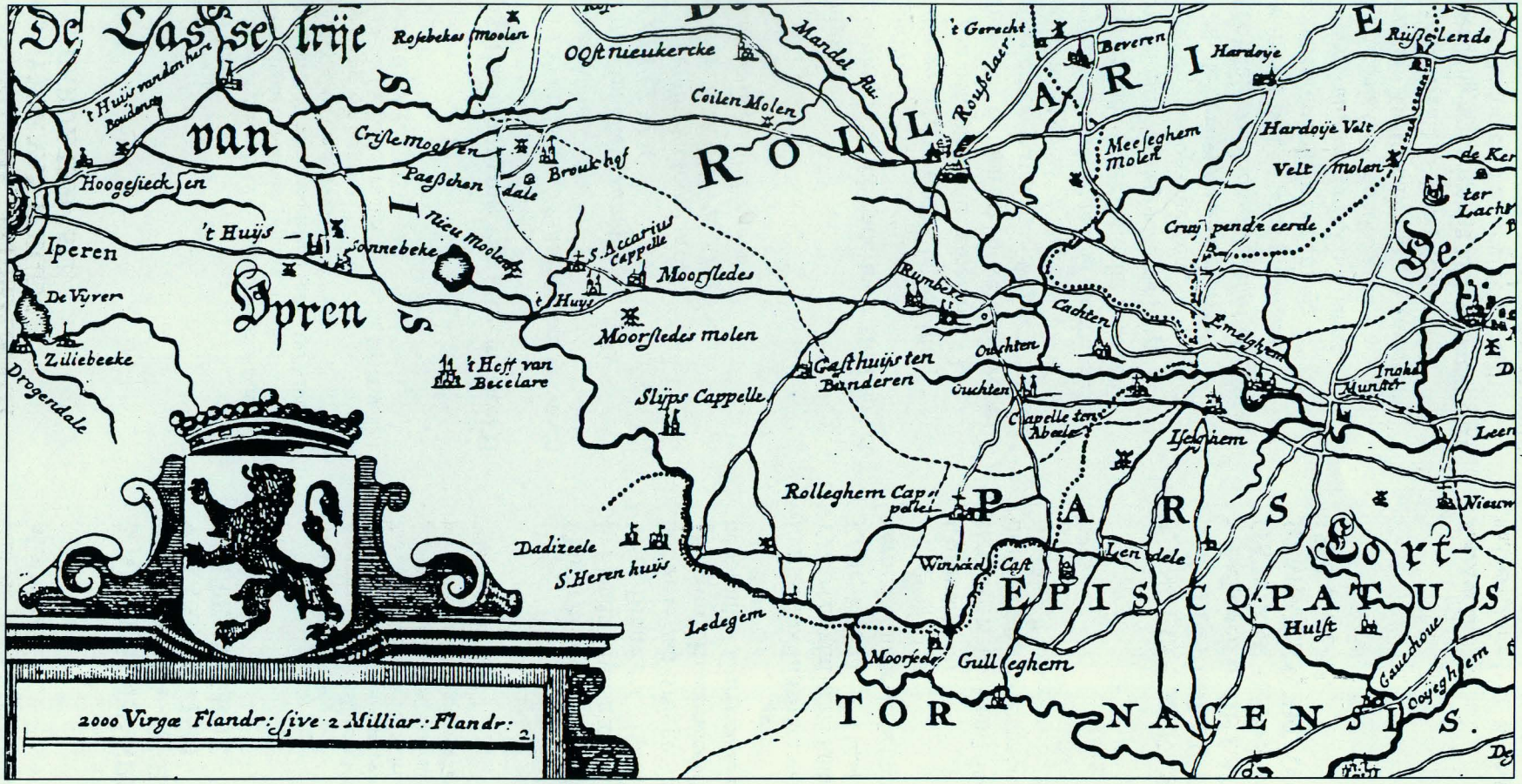

Fragment uit : A. Sanderus, "Flandria Illustrata - Verheerlijkt Vlaandre " (1641)

Angz. Angillis of A.A.A. Was stichtend voorzitter van het taal- en letterlievend genootschap "De Vereenigde Vrienden" te Rumbeke. Notaris te Rumbeke en eerste stadsarchivaris van Roeselare.[4]

Kruipendaerde.

Ten tijde der burgeroorlogen en omwentelingen welke België in de XVI° eeuw verwoestten, woonde er op Ardoye een landsman met zyne vrouw. God had hun huwelyk gezegend en er werd hun een zoon geboren welken de vader, naer vermogen zyner geldmiddelen en de ontstuimigheid der tyden, liet opvoeden en onderwyzen. Echter werd hem de vreugde welke hy in zynen zoon verhoopte te scheppen, welhaest ontroofd : eene vroegtydig dood rukte den braven man en zyne vrouw uit dit leven; en hun zoon, alsdan nog zeer jong, ging by zynen oom, die mede tot Ardoye verbleef, inwoonen. De jongen was te vroeg van zyner ouders goede lessen en voorbeelden beroofd om er veel nut uit te trekken. 'S menschen ingeborene driften kreegen welhaest de overhand in zyn jong en al te gevoelig hart. Zyn oom was een ruw en hard mensch die met jongens niet wist om te gaen en door eene al te groote onverdraegzaemheid zyns neefs kwade driften niet uitdoofde maer ze zelfs aenprikkelde en deed aengroeijen. De man gebruikte zynen neef in de vuilste werken der hoeve en betaelde niet zelden met eene oorveeg's jongens bewezene diensten; 't geen de jongen moeijelyk verdragen kon en op al de verwytselen zyns ooms antwoordde hy :

- Oom, plantstaken kunnen wel eens wilgen worden.

Dit deurde aldus tot de jongen zyn twintigste jaer had bereikt. Alsdan nam hy dienst en werd soldaet. Daer hy eene tamelyke en voor den tyd, bij zulk slag van menschen, aenzienlyke geleerdheid bezat, werd hy nog al spoedig tot eenen graed verheven. En, door den oorlog en den neteligen toestand der landen niet minder dan door zyne aengeborene stoutmoedigheid geholpen klom hy op al de trappen der krygsbediening tot hy eindelyk kapitein is geworden.

Twee jare nadien verzocht hy van zyn generael het verlof om met een paer honderd mannen zynen geboorteplaetsen te bezoeken 't gene hem, daer hy van den generael welgezien was en voor een der dapperste krygshoofden des legers gehouden, dadelyk werd toegestaen (1). Hy zakte vervolgens naer Vlaenderen met zyne bende af en kwam aen de hoeve van zynen oom, die alsdan zeer oud geworden was. Hy steeg van zyn peerd en ging binnen. Hy vond zynen oom by het vuer gezeten en sprak :

- Oom , kent gy my nog ?

De oom aenzag hem en antwoordde :

- Ik heb geene de minst kennis aen u.

- Ha ! gy kent my niet meer ! weet gy niet dat gy my zoo dikwyls op uw hoeve mishandeld hebt ? Heb ik u niet gezegd dat plantstaken eens kunnen wilgen worden ?

- Ik heb met u niets te doen. Ik ken u niet.

- Oom, gy hebt vyf minuten tyd om uw beste goed te redden. uw hoeve moet in brand.

Eene halve uer nadien zagen de verschrikte inwooners der naburige hoeven en huizen, wolken vuer en rook ten hemel stygen. Ooms hoeve was bezig met branden ! Des anderdags wanneer de zon opstond, verlichtten hare geelkleurige stralen de rookende puinhoopen der hoeve.

De kapitein was met zyne bende voortgerendt om in de naburige dorpen Iseghem, Ingelmunster, Cachtem en Emelghem contributien te ligten, alwaer hy alle slach van buitenspoorigheden bedreef. Dan, vreezende van by den generael terug te keeren, bleef hy in deze streken kampen, ligte geld op om zyne bende en de talryke kerels te onderhouden, die zich met hem waren komen vervoegen en die zyne magt tot het dubbel, zelfs tot driemael zooveel dan zy te voren was hadden vermeerdert. Aldus bleef hy met roof, moord en brand voortleven. De dorpen die schier onder zyne heerschappy stonden en dag en nacht niets dan moord en brand voor uitkomst zagen, dienden eene klagt in om over de wanbedryven van kapitein Nowe, (zoo was zyn naem) regt te vragen. De generael, die er van kennis kreeg en 's krygsmans waerde kende, schreef aen kapitein Nowe dat hy mogt wederomkeeren en dat er hem geen leed zou gebeuren, maer dat voor zyne mannen geen genade meer was.

De kapitein die reeds voor zyn leven gevreesd had, antwoordde op 's generaels brief dat hy

zyn offer in dank nam en , tot overmaet van boosheid, beraemde hy met den generael de moord zyner bende. Deze kwam met eene talryke magt naer Vlaenderen af en wanneer de kapitein des generaels magt in 't gezigt kreeg, liet hy door overeengekomene schikkingen, zyne bende omringen en vermoorden (2). Hy alleen ontsnapte. Deze verraderlyke slagting had plaets omtrent de herberg heden de Liester genaemd.
Nowe bleef in de omstreken en huerde eene kamer op de pachthoeve heden bewoond door Petrus Reynaert en gelegen langs de straet van Kruipendaerde naer Rousselaere. Het was daer dat hy door de wroeging des gewetens gepynigd, tot de godsdienstige gevoelens, welke zyne ouders hem hadden ingeboezemd, terugkeerde en eene groote boeting over zyne bedrevene wandaden pleegde. Zyn goed gedrag en zyn leedwezen en misschien nog meer zyn gunstig voorkomen raekten het hart van een boerenmeisje, dat hem zyne trouw en zyn hand schonk (3). Hy verhuisde van de pachthoeve en ging een huis bewoonen niet verre van de hoeve gelegen, maer langs den anderen kant der straet. Dit huis is thans afgebroken en van kapitein Nowe's wooning blyft geen enkele spoor meer over.

Tot openbaer bewys zyner bekeering, bouwde hy eene kapel ter eere Gods en der heilige maegd Maria. Boven den ingang der kapel deed hy eenen steen inmetselen, waerin zyn wapen gekapt stond en daer onder het volgende opschrift :

Alsmer 1634 heeft ghesc
Hreven heeft Sr Capiteyn
Nowe Algoet met Jonckvrauwe
Marie zyn huysvravwe dese
Cappelle Ghegeven ter
Eeren Godts ende de
Maghet Maria.

Wanneer deze kapel nu was opgebouwd, deed kapitein Nowe nog eene meerdere boetpleging : Hy kroop op zyne bloote knieën van zyn huis tot aen de kapel, en uit deze zonderlinge gebuerte, kreeg het gehucht de naem van ***Kruipendaerde****.*

Van kapitein Nowe's huis tot aen de huidige kapel zyn er omtrent honderdvyftig stappen, maer de kapel was eertyds niet gebouwd waer zy nu staet; zy was een twintigtal stappen nader Emelghem, maer langs denzelfden kant der straet.

Wat verder van Kapitein Nowe geworden is, of hy kinderloos of van een talryk kroost omringd, gestorven zy, dat meldt de legende niet.

De kapel die allengskens verviel, werd later herbouwd waer zy nu staet, door zekeren Krol (4) Vandommele, die mede de aenpalende tweewoonst heeft laten bouwen. De steen staet nog boven de deur. Een groot crucifix, herkomstig uit de oudere kapel, verciert een soort van altaer, vier gesneden houten kandelaren en eenige andere voorwerpen hebbende denzelfden oorsprong, berusten in de kapel die waerschynelyk op het model der oudere gebouwd is. Op den linken kant prykt een grof geschilderd paneel verbeeldende het huwelyk van St. Joseph en de maegd Maria. Deze schildery werd in vroegere kapel niet bevonden maer werd in de tegenwoordige geplaetst door den vader des huidigen bezitters.
A.A.A.
(1) Zoo luidt de legende. Is zy hier iet of wat onwaerschynlyk zulks is myne schuld niet.
(2) Hy had zyne bende geboden de wapens te kuisschen en het was juist op 't oogenblik dat zy aen dit werk bezig was en dat de sloten der vuerroeren afgedaen waren dat ze overrompeld werd. Men heeft nog onlangs op die plaets groote sloten van vuerroeren uit den grond gedolven.
(3) Dit kan niet zyn; de boerenmeisjes droegen immers den titel van jonkvrouwen niet.
(4) Verkorting van Karol, Carolus.

Commentaar.
Hier is duidelijk sprake van een legende in de betekenis van "een op overlevering berustend verhaal van zeer twijfelachtige waarheid".
Ik citeer : "*Zoo luidt de legende. Is zy hier iet of wat onwaerschynlyk zulks is myne schuld niet*".
Noë wordt hier geschreven als Nowe.
Het opschrift op de steen is in de oude Vlaamse spelling van omstreeks 1600.
Meer over het leven van Capiteyn Noë, zie rubriek 7 - P. Allossery.

4. KANNUNIK GUILLAUME FRANCOIS TANGHE - PAROCHIEBOEKEN VAN CACHTEM EN ARDOOIE - 1860, i.v.m. KRUPENDEERDE.

Kan. G.F. Tanghe.
Izegem, 12 maart 1802 - Brugge, 9 juni 1879.
Priester gewijd 20 februari 1824. Onderpastoor te Zwevegem. Titulair Kanunnik van de Brugse Sint-Salvatorkathedraal vanaf 1844. Belangrijke figuur uit de parochieliteratuur en de lokale geschiedschrijving. Zijn oeuvre omvat redevoeringen en sermoenen - vrome literatuur en historische werken.[5]

Parochieboek van Cachtem - p. 15-16
Den 17 juny 1626, bekwam zeker man, genaamd Noë, van Mgr. Servatius Quinckerus, bisschop van Brugge, op het advies van Hermanus Schel, pastor van Westroosebeke en deken der christenheid van Rousselaere, den oorlof om te Cachtem een kapelletje te maken. De bisschop besprak in zyne toestemming dat het moest hetzelfde fatsoen hebben als het kapelleken van Ardoye, hetwelk onlangs gesticht was. Hy wilde ook niet dat er in het nieuwe kapelletje zou Mis geklept worden.
Binnen den zomer van 1631, wierden aller herten door schrik en vrees aengedaen. Eene rooversbende was in de parochie gevallen. De parochianen vlugtten allen weg en lieten hunne huisraden in den brand.

Parochieboek van Cachtem - p. 76-77.
Bladzyde 16, wordt er gewag gemaekt van eene rooversbende die, in 1631, de parochianen schrik en vrees aenjoeg. De overlevering verhaelt dat zeker Noë, geboortig van Ardoye, te Cachtem opgevoed wierd, by zynen oom, die hem wel deed leeren. De jongeling, ontevreden van zynen weldoener, stak zich soldaet en bekwam den graed van kapitein. Op zekeren dag, viel hy met zyn volk in Cachtem, nam vraek van zynen oom, met zyne hofstede in brande te steken, terwyl zyn volk de parochianen uitplunderde. Naderhand leedwezen gekregen hebbende, deed hy boetveerdigheid. Hy liet eene kapel stichten ter eer van O.L.V., welke hy dagelyks bezocht met vele boetteekens. Immers, daer hy zich gevestigd had op de hofstede, nu bewoond door Petrus Reynaert, kroop hy van daer, alle dagen, op zyne knien, naer de kapelle. Men houdt voor zeker dat dit boetveerdig werk den naem van ***Kruipendaerde*** *gegeven heeft zoo aen de kapel als aen het gehucht. Deze kapel, ofschoon veel veranderd, bestaet nog en bevindt zich op de scheidpalen van Cachtem, Emelghem en Ardoye, langs de groote straet, die van het laetstgenoemde dorp naer Iseghem loopt.*

Parochieboek van Ardooie - p. 14.
Eenige jaren nadat de kerk hersteld was, wierd op het gehucht ***Cruypendaerde*** *eene kapel gesticht, dragende voor opschrift, zoo als volgt :*

Als men 1634 heeft gheschreven
Heeft S Capiteyn Norvé
Algoet met joncvrouw Marie
Syn huysvrauwe deze capelle
Ghegeven ter eere Gods ende
De Maghet Maria.

Commentaar.
Bij A.A. Angillis leest men -*"en hun zoon alsdan nog zeer jong, ging bij zijnen oom, die mede tot Ardoye verbleef inwoonen."* Bij Kan. Tanghe leest men - *"zeker Noë, geboortig van Ardoye, te Cachtem opgevoed wierd, bij zijnen oom".*

De auteur legt de link met de roversbende die Kachtem plunderde in 1631 met het verhaal Noë, maar de data kloppen niet :
1626 - Noë krijgt toelating tot het bouwen van een kapel;
1631 - men (Noë ?) gaat over tot plunderingen en brandstichtingen in Kachtem;
1634 - Noë bouwt de kapel.
Het verhaal voortgaande op de opgegeven data 1626, 1631 en 1634 klinkt hoogst ongeloofwaardig en Noë vestigt zich achteraf in de streek waar hij geplunderd en gebrandsticht heeft. Moeilijk om zoiets te geloven.
De schrijfwijze van de tekst, die Kan. Tanghe

citeert, wijkt enigszins af van de tekst die op de huidige steen zichtbaar is - zie titelblad -. Bij een van de vele verbouwingen is wellicht een nieuwe steen geplaatst met een aan de tijd aangepast opschrift en zonder het wapenbeeld.

In het *Parochieboek van Cachtem* bestond in 1634 het gehucht Krupendeerde nog niet, deze benaming is volgens Kan. Tanghe gekomen door toedoen van de boetedoening van Noë na 1634.
In het *Parochieboek van Ardooie,* van dezelfde auteur, bestond echter de naam Krupendeerde reeds in 1634, ik citeer : *"wierd op het gehucht Cruypendaerde eene kapel gesticht dragende voor opschrift "Als men 1634 heeft gheschreven....."*

Onder Kachtem is er sprake van NOE, onder Ardooie van NORVE.

De van elkaar afwijkende stellingen zijn wellicht het gevolg van het feit dat Kan. Tanghe er waarschijnlijk van uitging dat het om twee verschillende kapellen ging, één in Kachtem en één in Ardooie, wat uiteraard fout is. Het gaat hier wel degelijk om één en dezelfde kapel die gelegen was op het grondgebied Ardooie maar waarvan de kapel en gehucht ressorteerde onder de Parochie Kachtem, iets wat voor die tijd niet uitzonderlijk was.
Aan het andere uiteinde van Ardooie in Beveren deed zich ongeveer dezelfde situatie voor maar dan in omgekeerde zin. De Sint-Catharinakapel gelegen op het grondgebied Beveren werd in dezelfde periode, meer bepaald 1619/1620, op kosten van het priesterseminarie van Brugge, en onder de plaatselijke leiding van de Ardooise pastoor Filips Karel Van Innis volledig hersteld.[6]

In verband met de geschiedschrijving door Kan. G.F. Tanghe schrijft Robert Houthave, ik citeer:
"De werken van Tanghe blijven van belang voor wie zich onledig houdt met plaatselijke geschiedschrijving. Al moet hier worden onderlijnd dat Kanunnik Tanghe het niet altijd bij het rechte eind heeft of zich beperkt tot afschrijverij, met alle mogelijke gevolgen vandien" en de auteur vervolgt verder:
"Tanghes geschiedschrijving moet in zijn tijd worden gesitueerd. Daarvoor zijn zijn werken en werkjes de enige richtlijn om intenser een of ander onderwerp uit te diepen."[5]

Door de opname van het relaas Krupendeerde van A.A. Angillis in het *Parochieboek van Cachtem,* zonder er bij te vermelden dat het om een legende gaat, krijgt het verhaal, ten onrechte een waar en historisch karakter toebedeeld en ligt het aan de basis van verdere foutieve verhalen en citaten.

5. STEHANUS SCHOUTENS - MARIA'S VLAANDEREN OF BESCHRIJVING VAN DE WONDERBEELDEN EN MERKWEERDIGE BEDEVAARTPLAATSEN VAN O.L.VROUW IN OOST- EN WEST-VLAANDEREN - CACHTEM ONZE-LIEVE-VROUW VAN KRUIP IN D'AARDE - 1903.

E.P. Stephanus Schoutens
Antwerpen, 3 november 1842 - Antwerpen, 15 juli 1918.
Historicus, schrijver en bibliothecaris voor de Franciscaanse gemeenschap.
Hij bundelde heel wat Mariaverhalen per provincie. Zo verscheen "Maria's Vlaanderen", "Maria's Limburg" en "Maria's Brabant".

Cachtem - Onze-Lieve-Vrouw van Kruip in d'Aarde - p.50-51.

S. Schoutens begint met, ik citeer :
"Cachtem heeft, op eenen hoek, waar de parochie aan Emelghem en Ardoye grenst, nevens de straat, welke van laatstgenoemd dorp naar Iseghem loopt eene kapel, van -kruip in d'aarde- genoemd. Daar komt veel volk van de omstreek bidden en licht ontsteken."
Verder neemt de auteur het verhaal van Kan. G. F. Tanghe over, verwijzend naar het parochieboek van Cachtem en besluit, ik citeer :
"van dat boetveerdigheidswerk hebben de kapel en het gehucht den naam van - Kruip in d'aarde- gekregen."

Commentaar.
Gezien het verhaal van de plunderingen, brandstichtingen en boetedoening door kapitein Noë steunt op het relaas van Kan. Tanghe, is het verhaal historisch waardeloos.

6. KAREL DE FLOU - KONINKLIJKE VLAAMSCHE ACADEMIE VOOR TAAL- EN LETTERKUNDE. WOORDENBOEK DER TOPONYMIE VAN WESTELIJK VLAANDEREN - VLAAMSCH ARTESIE enz. - 1928, i.v.m. KRUPENDEERDE.

Karel De Flou.
Brugge 9 juli 1853 - Brugge 27 juni 1931.
Doctor honoris causa van de K.U. Leuven.
Historicus, taalkundige en Provinciaal ambtenaar. Auteur van "Schets der Nederlandsche taal en de taalstudie in de Nederlanden" en van een belangrijk "Woordenboek der toponymie van Westelijk Vlaanderen."

Woordenboek der toponymie van Westelijk Vlaanderen - Deel 8.
Onder de rubriek, Kruip-in-d'Aarde - Eene wijk en eene kapel te Cachtem - p. 883, leest men ondermeer :
"Aanm. Zekere Petrus Reynaert, die boetvaardigheid deed voor vroeger vergrijp, kroop dagelijks op zijne knieën van uit zijne hofstede tot aan de door hem gestichte O.L.V. kapel. Men houdt voor zeker, dat dit boetveerdig werk den naem van ***Kruipendaerde*** *gegeven heeft zoo aen de kapel als aen het gehucht." 1631 - Cacht. '77.* (=parochieboek van Cachtem, p. 77).

Onder de rubriek, Kruip-in-d'Aarde - Eene herberg en wijk te Ardoye - p. 882, leest men ondermeer, ik citeer :
"Jeghens de strate soomen van ***Cruppendeerde*** *nar Rousselar ghaet. 1623 (Rode, f.1). Jeghens de straete soomen gaet vanden Cruusboom naer* ***Cruppendaerde*** *1625 (Heerl. Meulebeke nr. 586). behuusde hofstede daer eertyts Franchoys* ***Crupendeerde*** *op ghewoont heeft. 1626 (Wett. pass., Staatsarch. Brug., Ardoye, oud nr. 22)"*
Commentaar.
Karel De Flou neemt de essentie van het verhaal van Kan. Tanghe over met alle kwalijke gevolgen voor een wetenschappelijk boekwerk. Karel De Flou kon eigenlijk beter weten want in hetzelfde boek staan onder Ardoye - p. 882 - de historische gegevens waaruit blijkt dat de naam Krupendeerde reeds rond de jaren 1600 een bekend begrip was als gehucht en als familienaam. Het verhaal van Kan. Tanghe speelt zich af omstreeks 1630 en uiteraard kan de boetedoening van Noë Algoet in geen geval de naam aan Krupendeerde gegeven hebben.

K. De Flou citeert verkeerdelijk Petrus Reynaert, de bewoner van de hofstede in 1850, als de bouwer van de kapel en boetedoener omstreeks 1630, i.p.v. Noë Algoet.

Opmerkenswaardig is dat K. De Flou verkeerdelijk één Krupendeerde situeert in Ardooie - *"eene herberg en wijk te Ardoye"* - en één Krupendeerde situeert in Kachtem- *"eene wijk en eene kapel te Cachtem"* - waar het eigenlijk om een en dezelfde wijk gaat die zich uitstrekt over de gemeente Ardooie en de deelgemeenten Emelgem en Kachtem beiden nu Izegem, maar waarvan de kapel en de herberg op Ardoois grondgebied gelegen is.

7. PAUL ALLOSSERY - HANDELINGEN VAN HET GENOOTSCHAP VOOR GESCHIEDENIS (Société d'émulation te Brugge) DEEL 81 - ARDOOIE, MEEST ONDER KERKELIJK OOGPUNT - 1938, i.v.m. KRUPENDEERDE.

Paul Allossery.
Geluveld 23 december 1875[8] - Brugge 12 september 1943.
Priester gewijd in 1899. Studeerde af aan de K.U.L. als doctor in kerkelijk recht. Onderpastoor te Ardooie van 1903 tot 1910 daarna te Brugge tot 1919. Bestuurder bij de Zusters van Liefde te Brugge en aalmoezenier van de Rijksgevangenis te Brugge. Naast zijn priesterwerk was hij ook actief als sociaal-werker - Gezellekenner - conservator van het Gezellemuseum maar vooral als geschiedschrijver.

Als geschiedschrijver was hij nauwgezet en gewetensvol die elk detail naging en aan de waarheid toetste. Zijn werkterrein was West-Vlaanderen en P. Allossery werd de Levende Encyclopedie van West-Vlaanderen genoemd.[9]

Ardooie, meest onder kerkelijk oogpunt - p. 162/164.

De auteur brengt het verhaal van kapitein Noë met zijn plunderingen, brandstichting en boetedoening door Kan. Tanghe. P. Allossery betwist dat de naam Krupendeerde is ontstaan zoals Kan. Tanghe het verwoord heeft en hij doet dit als volgt :

- *"Er is reeds veel vroeger (dan in 1634) sprake van Kruipendeerde, Jan Bruneel, eene behuysde hofstede genaempt Cruup in derde, west de straete loopende van Hardoye naer Yseghem IIc X roed. Zoo staat er f° 89 in Dit is den heerlicken ervelicken Rentebouck.. van Mosscherambacht. Door P. Bersaques gemeten in Hardoye 1605."*

- *"Zoo in Doopregister (G.A.) in doopakt van 15 december 1608 komt een Tousanus Cruypendaerde als peter voor (volgens Overlijdensregister, Ibid., stierf hij 26 December 1628) en 30 Januari 1609 een Martina Cruypendeerde, als meter".*

-*"Eindelijk wat heel die historie van Noë Algoets rooverijen betreft, ze schijnt ons voor het minst onwaarschijnlijk. Toen hij zoogezegd in 1631 met zijn mannen plunderde, was hij reeds op gevordenden ouderdom: hij was al meer dan 25 jaar kapitein"* - en verder citeert Allossery *"zoo in Rentebouck van 1605, zoeven genoemd, staat er : Den selven een meersch paelende oost aen Sanderin meersch, zuydt 't landt van Capiteyn Noel Algoet, west den mersch van ..."*

-*"Daarbij zijn zoon Gaspar was reeds in 1622 baljuw van de heerlijkheid van 't gemeene te Ardooie - Akt van 3 Februari 1622 in Feriebouck in R.B. Ardoye, oud nr.88."*

-*"Wijst dit alles niet op het feit dat in 1631 Noë Algoet veeleer een ordentelijke bezadigde burger zal geweest zijn ?"*

De oorspronkelijke kapel zou volgens P. Allossery in de loop van de tijd afgebroken geweest zijn en een 20-tal meter dichter bij Ardooie heropgebouwd.

Commentaar.

In verband met de opgesomde historische data kan er nog de volgende datum worden aan toegevoegd. Van Noë Algoet is nog een brief van 29 mei 1605 bekend, waarin hij bericht *"dat het fort van Deinze vernietigd is door de Hollanders."*[10]

P. Allossery is de eerste die de onwaarschijnlijkheden in de verhalen over Krupendeerde waarvan Kan. Tanghe aan de basis ligt, opmerkt en daarbij de bedenking oppert dat Kapitein Noë Algoet veeleer een *"ordentelijk bezadigde burger"* zal geweest zijn.

Uit wat men historisch weet over Noë Algoet, zijn vrouw en zijn zoon, kan men opmaken dat het hier over een achtenswaardige familie gaat. Noë Algoet was *Capiteyn* (reeds in 1605). Zijn vrouw was, voortgaande op het opschrift op de ingemetste steen en voor zover daaraan een historische waarde kan worden toegemeten, "Jonckvrouwe", wat in de middeleeuwen de titel was voor, *"een getrouwde vrouw van adelijken of voornamen stand".*[11]
Zijn zoon was reeds in 1622 baljuw.

Het verhaal Krupendeerde door Kan. G.F. Tanghe,dat zich omstreeks de jaren 1630 afspeelt, is historisch niet te verantwoorden. De verschillende fragmenten van het verhaal kunnen immers op generlei wijze tussen de historische feiten worden ingelast. Het is eenvoudigweg een onmogelijk verhaal zonder historische gronden dat **definitief** naar het rijk der fantasie mag verwezen worden.

Kapel van O.-L.-Vrouw van Kruip in d'Aarde, situatie vóór 1988

8. ODIEL VANNIEUWENHUYSE - KRUPENDEERDE - 1965.

Odiel Vannieuwenhuyse.
Emelgem 24 februari 1897 - Izegem 15 november 1980.
Ere politie-inspecteur te Izegem. In functie bij de politie van 19 april 1929 tot 1 mei 1963. Werkte een tijdlang mee, onder de schuilnaam Vanmaerelbeke, aan de rubriek "Ons Izegems Taaleigen" van een plaatselijk weekblad.

Krupendeerde.

Omstreeks 1900 was er op de grensscheiding van de gemeenten Kachtem en Ardooie en op een dertigtal meters van deze van Emelgem een klein gehucht "Krupendeerde" genaamd. Er waren slechts een tiental huizen, waaronder minstens 4 herbergen. Die huizen stonden daar, een drie- of viertal aaneengereid, de anderen afzonderlijk aan de kruising gevormd door de wegen van Roeselare naar Meulebeke en van Izegem naar Ardooie, ongeveer halfweg tussen de twee laatstgenoemde gemeenten. Rechts van de baan in de richting Ardooie stond een tamelijk grote oude kapel.
Aan de overzijde van de baan en evenals de kapel op Ardoois grondgebied, stond een oude landelijke herberg waar op het uithangbord het woord "Krupendeerde" geschilderd was.
De weg Izegem-Ardooie was een smalle kasseibaan en aan de ene zijde ervan een nog veel smallere zomer- of aardeweg. Toen de trambaan Brugge-Kortrijk werd aangelegd, werd die oude kapel een tweetal meters ingekort.

Op het einde van de jaren vijftienhonderd begin de jaren 1600 was het hier ten lande een berooide tijd. De Spanjaarden waren hier heer en meester en bezetten met hun soldaten het land. Van tijd tot tijd kregen de soldaten hun soldij niet op tijd uitbetaald en toen betaalden die zichzelf, met het land af te lopen en bij de boeren en de rijken alles te plunderen en te stelen, wat niet te heet of te zwaar was.
Ziekten zoals typhus, cholera en de pest woedden in de streek en maakten veel slachtoffers onder de reeds dun bezaaide bevolking.

In die tijd stond er aan de Roobeke en aan de rand van het bos een grote hofstede bewoond door de Algoets, zij hadden drie kinderen waarvan de oudste Noë noemde.
Zoals reeds meermaals het geval was, brak andermaal de pest uit in de streek en in enkele dagen tijd stierven boer Algoet, zijn vrouw en twee kinderen, alleen Noë bleef van de ziekte gespaard.
Noë was een begaafde jongen, kon lezen en schrijven, hetgeen hij van de pastoor geleerd had. Hij was misdienaar en kende reeds een weinig Latijn.
Noë werd in huis opgenomen bij Johannes, de broer van zijn moeder en diens vrouw Theresia, Waan en Treze, zoals de mensen hen noemden.
Zijzelf hadden geen kinderen en woonden op een hofstede iets bezijden de baan naar Roeselare op.
Noë die 14 jaar was zou daar goed van pas komen. Treze zou nu niet meer zelf moeten helpen trekken nevens de os wanneer het zwaar labeur was. Spitten, pikken, dorsen enzovoort

zou men aan Noë kunnen overlaten.
Noë was echter voor dat zware werk niet opgeleid en zo boterde het niet tussen Waan oom en Noë die intussen ook zijn studies had moeten opgeven. Waan was ook niet bang om zijn handen tegen de jongen te gebruiken als het werk niet opschoot naar zijn zin, daarop replikeerde Noë met :"Oom, plantstaken zullen wilgen worden". Wat eigenlijk te voorzien was gebeurde. Op zekeren dag verdween Noë en niemand wist waar hij naartoe was. Jaren vlogen heen en in de streek was Noë Algoet zo goed als vergeten, tot op zekere dag een groep van een dertigtal soldaten van het Spaanse leger, aangevoerd door een jonge officier door de Meulebekestraat Roeselarewaarts trokken. Eens de Izegemstraat voorbij sloegen ze de wagenweg in naar de hofstede van Waan. Het was de jonge officier die de woning binnenstapte en volgende woorden tot Waan en Treze sprak :"Waan oom en Treze moeie herkent ge me nog ? Weet ge nog dat ik U dikwijls gezegd hebt : plantstaken zullen wilgen worden. Ge krijgt een kwartier de tijd om van het hof te zijn."
Eens Waan en Treze van het hof liet hij de soldaten de hoeve leegplunderen en in brand steken.
De buren inziende dat zij niets te vrezen hadden kwamen naderbij en vernamen zo van de soldaten dat Noë zich indertijd bij de kazerne in Brugge had aangemeld om dienst te doen in het leger. Wegens zijn kennis en studies had hij het na korte tijd gebracht tot officier.
Wanneer na enkele dagen de buit van de plundering opgegeten, verkocht of geruild was, vertrokken de soldaten.
Voor Noë was recht geschied voor het vroegere aangedane onrecht en hij beval zijn soldaten terug te keren naar de kazerne.
Maar de soldaten, het slechte voorbeeld gezien hebbende van hun overste, weigerden en bivakeerden op een open plek in het bos van het Ardooieveld en van daaruit deden ze overvallen en plunderingen in de streek.
Nu pas besefte Noë het verkeerde van zijn daad en kreeg spijt over het gebeurde. Hoe Noë zijn soldaten ook aanmaande zich terug onder zijn bevel te plaatsen en naar Brugge terug te keren niets hielp.
Noë teneinde raad nam in het geheim kontakt met zijn overste in de herberg De Posterij langs de Brugse baan en beiden smeedden een plan om de oproerige soldaten die gans de streek onveilig maakten te straffen.
Noë bij zijn soldaten teruggekeerd vroeg hen enkele dagen later hun wapens uit elkaar te nemen en ze eens grondig te reinigen. Eenmaal de wapens uit elkaar genomen liet Noë zijn overste het afgesproken teken horen en in minder dan geen tijd werden de rebelerende soldaten door trouwe soldaten overvallen, omsingeld en ter plaatse afgemaakt.
Het is mogelijk dat deze slachting plaats had bij de herberg "Het Bloemgat", volgens zeggen noemde die herberg vroeger "Het bloedgat" die haar naam ontleend had aan die slachting.
Weer verliepen vele jaren vooraleer er nog iets over Noë Algoet gehoord werd, tot op zekere dag, er aan het kruispunt van de straten Roeselare-Meulebeke en Izegem-Ardooie bouwmaterialen werden aangevoerd en er een groot huis werd gebouwd. Aan de gevel van de Meulebekestraat werd een kapel aangebouwd.
Wat uiteraard nu te voorzien is, kwam Noë Algoet, intussen een welgesteld burger geworden, er zijn intrek nemen samen met zijn vrouw.
Vanaf de eerste dagen van de bewoning van het huis zagen de buren dagelijks hoe Noë Algoet op zijn knieën de weg aflegde van waar de vroegere woonst van Waan oom en Treze moeie gestaan had naar de nieuw gebouwde kapel waar Noë om vergeving bad voor de plundering, de brandstichting en het bloedbad.
Vandaar de naam Krupendeerde.

Commentaar.

Het is een onuitgegeven en ingekort verhaal.
Het is gebaseerd op het verhaal verschenen in de Rumbeeksche Avondstonden maar aangepast en gekleurd door jeugdherinneringen.
Het is een verhaal dat aanleunt bij de zogenaamde overleveringsverhalen en waar men iets leert over de zeden en gebruiken van vroeger - niet over werkelijk gebeurde feiten.
O. Vannieuwenhuyse was dicht bij Krupendeerde geboren.

9. LUCIEN DEGRIJSE - BIJVOEGSEL VAN CINSKE VERTELT - 1976, i.v.m. KRUPENDEERDE.

Lucien Degrijse.
Ardooie 18 januari 1890 - Ardooie 9 juni 1987.
Veldwachter te Ardooie van 1935 tot 1955.

Cinske vertelt.

L. Degrijse brengt het verhaal van Kapitein Noë zoals het door Kan. Tanghe in zijn parochieboek van Cachtem en Ardooie is neergepend, zonder er iets nieuws aan toe te voegen.

10. ANTOON VANDROMME - ONTSTAAN VAN DE BENAMING KRUIPEND' AARDE - TEN MANDERE n° 48/49 -1977.

Antoon Vandromme
Izegem, 5 december 1922.
Onderwijzer (Torhout, 1942) aan het St.-Jozefscollege, Izegem.
Tekenleraar (Brussel, 1948) aan de Stedelijke Leergangen, Izegem.
Stichtend lid en ondervoorzitter van de heemkundige kring Ten Mandere, Izegem.
Werken : Izegem - vroeger en nu (1974), Izegem vroeger (1989), Rond Sint-Crispijn (1990), 125 jaar St. -Jozefscollege (1992) en menige bijdragen in Ten Mandere.
Onderscheiding : Cultuurtrofee van de stad Izegem (1990).

Ontstaan en benaming kruipend'aarde - p. 161/162.

De auteur neemt in grote trekken het verhaal Krupendeerde van Kan. Tanghe over, maar dateert de plundering van Kachtem en de brandstichting in 1621. Verder spreekt hij van een waardevol houten 17de-eeuws Mariabeeld dat dringend aan restauratie toe is.

Commentaar.

Het Mariabeeld dat in 1996 de kapel siert, is geen houten maar een gewoon gipsen beeld en naar alle waarschijnlijkheid niet 17de-eeuws. Het verhaal is niet historisch.

11. ROGER SLOSSE - O.L.-VROUW VAN KRUIPENDAARDE TE KACHTEM - verschenen in DE WEEKBODE VAN 4 NOVEMBER 1977 en in VOLKSDEVOTIE IN WEST-VLAANDEREN - WAAR MEN GAAT LANGS VLAAMSE WEGEN DEEL II - 1980.

Roger Slosse.
Roeselare 27 maart 1914.
Beter bekend als humorist Juul Plastiek. Publiceerde diverse volkse verhalen o.a. over volksdevotie in West-Vlaanderen en Mielke de Pensjager. Onder het pseudoniem Boni Van den Hove 't Iseghem verscheen van hem het boek Alfons Blomme, levenskunstenaar.

O.L.Vrouw van Kruipendaarde te Kachtem, p.85-86.

De auteur begint zijn verhaal met *"In het Parochieboek van Cachtem door Kanunnik G.F. Tanghe vindt men de geschiedenis terug van het ontstaan van de Kapel van Kruipendaarde te Kachtem. Ook P. Fr. Stephanus Schoutens vertelde erover in zijn Maria's West-Vlaanderen. Hij noemt het echter Kruip in d'aarde.*
Het gaat hier in ieder geval, gezien de bestaande geschriften, niet over een legende, maar over een waar gebeurde geschiedenis die we zeker de lezers van dit werk niet mogen onthouden."
De auteur brengt dan het verhaal van Kan. G.F. Tanghe maar voegt er nog het volgende merkwaardig detail aan toe :*"Noë liet de oom en alle inwonenden vermoorden."*

Commentaar.

Roger Slosse is heilig overtuigd van de waarheid van het verhaal Krupendeerde en neemt de "bestaande geschriften" van Kan. Tanghe en S. Schoutens, wiens namen hij citeert, aan als zijnde historische feiten, wat heel zeker niet het geval is. De auteur overdrijft wel heel sterk met de door hem zelf aangebracht

nieuwe gegevens: "liet de oom en alle inwonenden vermoorden". - zonder de minste historische verantwoording hiervoor.

12. LENA VERBEEST - NOG OVER O.L.VROUW VAN KRUIP IN d'AARDE - TEN MANDERE nr. 57 - juli 1980.

Lena Verbeest.
Izegem 23 februari 1956 - Onderwijzeres.
Het relaas "O.L.Vrouw van Kruip in d'Aarde" was een onderdeel uit haar eindwerk "Geschiedenis van mijn gemeente" [Ardooie].

Nog over O.L.Vrouw van Kruip in d'Aarde - p. 119/121.

Lena Verbeest brengt ongeveer het verhaal van Kan. Tanghe. Aan het verhaal worden volgende kanttekeningen bijgevoegd. De datum voor het bouwen van de kapel zou 1626 zijn. Nowe Algoet zou afkomstig zijn van Vlissingen. O.L.Vrouw van Kruip in d'Aarde wordt aanbeden tegen de koorts. Het Mariabeeld zou 16e-17e eeuws zijn.
Voor het ontstaan van de naam Krupendeerde worden drie mogelijkheden opgesomd :
1. de boetedoening van Noë Algoet;
2. - de zeer losse zandgrond, waardoor de bewoners bij droog of regenachtig weer door de aarde moesten kruipen;
3. - een familie Crypendaele (Tobias) die daar omstreeks 1600 geleefd heeft.
Het relaas van Lena Verbeest steunt op interviews met Lucien Van Acker en met oudere mensen van de wijk.

Commentaar.

Wat het bouwen van de kapel in 1626 betreft, wordt verwezen naar rubriek 14 - Antoon Vandromme : Izegem vroeger. Er wordt geen bronvermelding opgegeven als bewijs voor de mogelijke afkomst van Noë Algoet van Vlissingen. Het Mariabeeld zou 16de-17de-eeuws zijn, voor commentaar zie rubriek 10 - Antoon Vandromme : Ontstaan van de benaming Kruipend'aarde.

Over het ontstaan van de benaming Krupendeerde werden 3 mogelijkheden opgesomd.

- 1°. De zogenaamde boetedoening van Noë Algoet.
Onder rubriek 6 - K. De Flou en 7 - P. Allossery blijkt dat met deze mogelijkheid geen rekening mag gehouden worden en moet worden geschrapt. Het is bewezen dat de diverse bekende verhalen over het misdadig leven van Noë Algoet niet de minste steek houden en van alles wat historisch bekend is, men tot het besluit komt dat Sieur Capitein Algoet een fatsoenlijk en zeer godsdienstig mens moet geweest zijn, die in de streek van Ardooie/ Izegem en wellicht ver er buiten toentertijd achting en aanzien moet genoten hebben. Het is dan ook maar normaal dat Sieur Capitein Noë - Nowë of Noel Algoet, zoals hij wordt vernoemd als zodanig de verdere geschiedenis kan ingaan.

- 20. De bodemgesteldheid.
Volgens deken L. De Bo is het ontstaan van de naam Krupendeerde, plaatsnaam en familienaam toe te schrijven aan de bodemgesteldheid.
Ik citeer uit "Rond den Heer"[12]:

"De familienaam Crupeland is geen kreupel land, maar kruip-land of kruipende land, hetzelfde als kruipende aarde die de eigennaam is van eene plaats of geweste tussen Cachtem en Ardooie.
En even als drijfzand of drijvende zand, sable mouvant, een zand is dat losligt en voor den wind drijft en opstuift, zoo zal kruipland of kruipende aarde een onvaste grond zijn die, door den kwelm bewogen, gedurig roert en verkruipt, Sol mouvant.
Of die kruipende aarde tusschen Cachtem en Ardooie zulk een sol mouvant nog is op den dag van heden, of ten minste was in vroeger tijden, weet ik algelijk niet. Die deze plaats kennen zullen misschien de goedheid hebben ons hierover in te lichten". Tot zover De Bo.

Guido Gezelle is in Loquela eenzelfde mening toegedaan, ik citeer :*"Kruipend land = land dat kruipt, verkruipt, met een onhebbelijk*

schuimwoord (=bastaardwoord) *moveerende grond, land waar de kwelm hooge ligt en de eerde doet voortkruipen"* en Gezelle vervolgt met een pittig gezegde :*"Als je in kruipende land nen dijk steekt je mag zeker zijn dat, achter drie weken jen dijk na de bliksem is."*[13]

Ook Jozef Van Overstraeten houdt het bij kruipende aarde. Ik citeer uit zijn boek "Wat betekent mijn familienaam ?" in verband met Kruipendeerde :
"Een plaatsnaam die betekent - land dat kruipt, verkruipt, waar de kwelm (grondlaag met welwater) hoogligt en de aarde doe voortkruipen -. Tussen Ardooie en Kachtem was er een plaatsnaam kruipende aarde door de volksfantasie tot Kruip-in-d'eerde gewijzigd ! Te Ardooie, pln. Cruppendeerde (1623) en Cruypende eerde (1641), te Kachtem Cruyp ind'eerde (1648).[14]

Welke waarde kan gehecht worden aan de stelling De Bo- Gezelle-Van Overstraeten ?
Eigenlijk geen enkele waarde :
1. De Bo verklaart zich immers onbevoegd, ik citeer uit zijn tekst : *"Of die kruipende aarde tusschen Cachtem en Ardooie zulk een sol mouvant nog is op den dag van heden, of ten minste was in vroegere tijden,* ***weet ik algelijk niet.***" en verder vraagt De Bo om argumentatie om zijn stelling toch een onderbouw te kunnen geven, ik citeer :*"die deze plaats kennen zullen misschien de goedheid hebben ons hierover in te lichten."*

2. De Bo was geen naamkundige.

3. Gezelle, die De Bo zeer goed kent, neemt diens waardeloze verklaring gewoon over.

4. Net als bij De Bo, kan ook aan de deskundigheid van Gezelle, i.v.m. de naamkunde, getwijfeld worden. Na gewezen te hebben op de grote en blijvende waarde van Loquela, wijst J. Craeynest *in zijn voorbericht in Loquela, ik citeer :*
"Er is echter ook een schaduwzijde aan Loquela. Al verstond Gezelle een taal of vijftien en bezat hij op Nederlands gebied een verbazend grote woordkennis,, van de nieuwe taalwetenschap was hij, bij gebrek aan opleiding, niet genoegzaam op de hoogte. Vandaar dat heel wat afleidkundige uiteenzettingen in Loquela op losse gronden steunen."
Dit zal wellicht bij Krupendeerde ook het geval zijn.
5. Van Overstraeten neemt net als Gezelle de verklaring van De Bo voor, die waardeloos is.
6. Het negeren van de vroegst gekende benamingen Crupinderde (1569) en Cruupindeerde (1572) die geen uitstaans hebben met "kruipende" aarde maar eerder verwijzen naar een familienaam.

Besluit : gezien men niet eens weet of die grond "verkruipt", het ontbreken van argumentatie en het in het ongewisse laten van de allereerste benamingen als Crupinderde - die naar een familienaam verwijst - is het zo goed als uitgesloten dat de bodemgesteldheid iets met de naamgeving Krupendeerde te maken heeft.

- 3. De familienaam.
Cruup in Derde is een zeer oude familienaam. Reeds in 1361 is er in de Gentse Stads- en Baljuwrekeningen een Jacops Cruup in Derde bekend.15

De naam Crupinderde/Cruupindeerde is in de toponymie van Izegem bekend in 1569 en 1572, ik citeer *"up straetin naar Crupinderde"* en *"up straetgin n(ae)r Cruupindeerde"* dat meer naar een persoonsnaam dan naar een plaatsnaam verwijst, zie rubriek 1 - J. Vandromme;

In 1605 bestond een *"behuysde hofstede genaempt Cruup in derde"*, hoeve die naar de vroegere bewoner is vernoemd.

In 1608, 1609 en 1626 is er respectievelijk sprake van een Tousanus, een Martina en een Franchoys Crupendeerde.

Besluit : het mag zogoed als vaststaand beschouwd worden, de familienaam was ouder dan de plaatsnaam en het is de familienaam die het gebied tussen Ardooie en Izegem zijn specifieke benaming heeft gegeven.

Voor een meer wetenschappelijke verklaring dat de plaatsnaam Krupendeerde op de

familienaam teruggaat en wat die familienaam betekent, zie rubriek 15 - Dr. fil. Fr. Debrabandere.

In verband met de naamswijziging Crupinderde naar Crupenderde het volgende :

1. J. Van Overstraeten heeft daar een pasklaar antwoord op, "de volksfantasie". Maar de auteur vergist zich, ik citeer uit zijn tekst : *"Tussen Ardooie en Kachtem was er een plaatsnaam kruipende aarde door de volksfantasie tot Kruip-in-d'eerde gewijzigd !"*
Het is echter juist andersom en voor zijn stelling, de volksfantasie, ontbreekt iedere argumentatie.

2. G. Gezelle ziet het helemaal anders, ik citeer uit zijn Loquela :*"Bij Ieper ligt er nog een kruipende eerde, bij de geleerden en op de landsafteekeningen - kruip in de erde-."*

3. J. Verbesselt heeft in zijn Ter Inleiding van Flandria Illustrata, naast een zeer lovende kritiek op het werk van Sanderus, het nog over het volgende, ik citeer : *"Wij menen dat hij dikwijls ongeordend en overhaastig heeft gewerkt."*[16]
Inderdaad, op de geografische kaart van de Kasselrije van Kortrijk, komt men tot dezelfde vaststelling - voorbeeld - 't Ardooie Veld komt tweemaal voor en Autviver is verkeerd gesitueerd (tussen Koolskamp en Ryselende i.p.v. tussen de dorpskom van Ardooie en 't Ardooie Veld), en Krupendeerde is op de kaart vermeld als *Cruypendeerde*. In 1569/1572 was het *Crupinderde/Cruupindeerde.*

Het is dus best mogelijk dat de cartografen van Sanderus en degenen die administratieve taken hadden, aan de oorsprong liggen van de naamswijziging in de loop van de tijd. Het gaat maar om een kleine schrijffout, de wijziging van de "i" in een "e" - Crupinderde naar Crupenderde en men krijgt een gans ander woord met een andere betekenis. Het eerste woord verwijst eerder naar een familienaam, het tweede naar een plaatsnaam.

13. MARC THERRY - DE DEKENIJ ROESELARE 1609 - 1949 / BIJDRAGE TOT DE STUDIE VAN DE KATHOLIEKE HERVORMING IN HET BISDOM BRUGGE - 1983, i.v.m. KRUPENDEERDE.

Marc Therry.
Menen 4 februari 1958.
Doctor in letteren en wijsbegeerte groep geschiedenis.
Publicaties van historische en godsdienstige werken.[17]

De Dekenij Roeselare 1609 - 1649 p. 137/138.
Ik citeer : *A.E.XIII.f_ 117, 17 juni 1626 : "Syne Eerweerdicheit heeft gheconsenteert aen Noe om te moghen op te maeken een zeker Capelleken binnen Cachtem ende dat met advijs van den deken der Christenheijt, verbiedende nochtans daer in te celebreren, oversulcx sal ghenouch wesen, dat het ghemaect werde naer de forme van tgone Sijne Eerweerdicheit heeft doen maecken inde prochie van Hardoije."*
De auteur kent de ontroerende volksetymologische verhalen van Kan. Tanghe en S. Schoutens die aan de volksoverlevering ontleend werden - weet dat P. Allossery het verhaal naar het rijk der legenden verwezen heeft - verwondert er zich over dat nadien auteurs het verhaal nog brengen als historische werkelijkheid en wijst er op dat soortgelijke legenden weinig waarde hebben als bron van historische werkelijkheid maar wel iets leren over de volksmentaliteit en -cultuur. En verder, ik citeer:

"Wanneer bisschop Denijs Stoffels op 26 april 1624 de kerk van Ardooie bezoekt, kan hij er vaststellen dat pastoor Filips-Karel Van Innis aan de wanden verschillende schilderijtjes of reliëfs heeft laten ophangen waarop de kruisweg van Christus wordt uitgebeeld. Hij verneemt dat vele Ardooienaars langs deze voorstellingen op de knieën kruipen om aldus als het ware in de voetsporen van Christus te treden en Zijn lijdensweg te gedenken. Van Innis verzoekt de bisschop, om de devotie nog te vermeerderen, aan de gelovigen veertig dagen aflaat te verlenen voor elke afbeelding waarbij ze halt houden en bidden;

dit wordt toegestaan."

Commentaar.

In Ardooie zou er over het bestaan van deze kapel niets bekend zijn. Zou het kunnen, indien men het over het *Capelleken van Cachtem en Hardoije* heeft, het hier eigenlijk om het één en hetzelfde *Capelleke* gaat, namelijk dat van *Cruypendaerde*? Heeft de onduidelijke grensscheiding Ardooie/Kachtem ook het bisdom op een dwaalspoor gebracht ?

Verwonderlijk is ook dat omstreeks dezelfde periode waarin het verhaal van kapitein Noë of Nowe zich afspeelt, in de kerk van Ardooie heel uitdrukkelijk en openbaar op de knieën gekropen werd om Christus lijdensweg te gedenken.
Dit laat toe te veronderstellen dat zich hetzelfde kan voorgedaan hebben bij de kapel op Krupendeerde door kapitein Noë, die een zeer diep gelovig mens moet geweest zijn gezien het bouwen van een kapel zonder dat daarom sprake moet zijn van een boetedoening voor bedreven misdaden.
Dit kniegebed zou dan aansluiten bij de verhoogde devotie begin de 17de eeuw. Heel wat kapellen en kapelletjes vonden ook hun oorsprong of werden terug in orde gebracht in dezelfde eeuw.

Bij het verlenen van de toelating tot het bouwen van een kapel, wordt alleen de naam Noë vermeld - geen familienaam, zoiets draagt uiteraard bij tot naamsverwarring.
In dezelfde periode en in dezelfde streek waarin Capitein Noë/Nowe (Algoet) leefde was ook een Capitein de La Nouë en een Capitein Jan Aelgoet actief.

Francois de la Nouë (1531-1591) was kapitein in de Franse Godsdienstoorlogen (1562-98), was zeer goed gekend voor zijn opzienbarende prestaties als soldaat en genaamd Bras-de-fer wegens het vervangen van een arm bij een verwonding door een ijzeren tuig.
De La Nouë vocht in 1580 tegen de Spanjaarden in de Nederlanden.[18]
In 1580 werd in Ingelmunster, en tot in Emelgem en Izegem, een veldslag uitgevochten om het bezit van het kasteel van Ingelmunster. Daarbij werden de troepen van generaal de La Nouë, een calvinist in dienst van Oranje, zwaar verslagen.[19]
Capitein de La Nouë werd bij de slag om Ingelmunster gevangen genomen.
Na de val van Ingelmunster gaat volgend schrift over de La Nouë, ik citeer :

"Voor de dood bestond hij niet,
in moed was hij onovertroffen
de beroemde de La Nouë
een machtig krijgshoofd,
op den vijand voorbereid
om hem gewapend te overwinnen.
Maar door deze krijgkans wordt
hij zelf overtroffen.
Wie het zwaard grijpt,
zal door het zwaard vergaan."

Le sieur de La Nouë was ook chef de la gendarmerie en Flandre.[20]

Iets later was ook nog een roversbende actief gekend onder de naam van de *Bende Aelgoets* en die opereerde vanuit Heesters/Inooigem. De leider van de bende was *Capitein Aelgoet,* een gewezen soldaat. De bende bestond uit minstens een zestal leden waaronder de broer van de kapitein. De bende werd later opgerold en kapitein Jan Aelgoet werd in 1649 opgehangen.[21]

Vooreerst valt de naamgelijkenis en aanspreektitel op van *Sieur Capitein de La Nouë* met *Sieur Capitein Noë* op. Capitein de La Nouë moet een berucht personage geweest zijn, zeker geen heilige, en hier te lande zeer goed gekend. In die periode is er ook heel wat geplunderd, gebrand en gemoord. Merkwaardig eveneens is de naamgelijkenis en dezelfde aanspreektitel voor de aanvoerder van de roversbende Aelgoet zijnde *Capitein Jan Aelgoet* t.o.v. *Capitein Noë Algoet.*

Dat het samenvallen van naamgelijkenissen : als *Sieur Capitein Noë* (Algoet) van Ardooie, *Sieur Capitein de La Nouë* de Franse bevelhebber en *Capitein Aelgoet* de leider van de roversbende - gebeurtenissen als het algemeen voorkomen van deserties van soldaten met bijhorende plunderingen, branden en moorden - het plaatshebben van kniegebeden in de kerk van Ardooie en dit alles omstreeks 1600 zijn stempel gedrukt heeft op het ongeloofbaar en onwaarachtige verhaal van Noë, is best mogelijk

A. Engelmunsterum castrum obsessum a Lanua Generali castrorum Praefecto in exercitu. B. Castra equitatus Lanuæ. C. Statio eiusdem militum ad molam D. Isenghemium pagus. E. Mandra sitiu. F. Marquettus equitum ductor Lanuæ Vicarius pontem defendens. G. Bica equitum ductor a Rubasio equitum Magistro immissus hostem fugat. H. Bica. transmisso ponte Stationarios inuadit, pergq. aditum molæ ingreditur Castra I. Niclaus Basta, et Georgius Cariseus epirotarum ductoris per eundem aditum irrumpant, K. eodem properat ipse Rubasius cum Camilla à monte Cassiq turmis L. Lanua pugnans captiur M. equites Lanua fugantur. N. Lanua Captuus ad Parmiensem Principem adducitur

De slag bij Ingelmunster - 1580 (D) Isenghemium pagus

maar uiteraard niet meer te achterhalen.

Het eerste schriftelijk verhaal omtrent Noë duikt pas op rond 1850, een overbruggingsperiode van meer dan 200 jaar. Het verhaal is al die tijd door mondelinge overlevering levendig gehouden, ruim de tijd om het een en het ander door elkaar te haspelen en waar het nodig bleek, de fantasie te laten werken.
Dit laatste wordt nog maar eens goed onderstreept door het (eerste) schriftelijk verhaal van 1853 dat door A.A.Angillis nog als legende wordt omschreven maar achteraf door verschillende auteurs, ook wetenschappers, als voor echt gebeurd wordt verklaard en dit met de bijhorende uiteenlopende versies, fouten, verdraaiingen en overdrijvingen.

14. ANTOON VANDROMME - IZEGEM VROEGER / BEELD VAN EEN STAD - KAPEL VAN ONZE LIEVE VROUWE KRUIPEND'AARDE - 1989.

Kapel van Onze Lieve Vrouwe Kruipend'Aarde p. 142.
De auteur wijst er vooreerst op dat de kapel, ofschoon ze op Ardoois grondgebied staat, ook tot de Izegemse kapellen wordt gerekend omwille van het verhaal dat rond deze kapel geweven is.

Het verhaal over Krupendeerde van de hand van Kan. Tanghe wordt beknopt weergegeven, maar weer met de foutieve datum 1621.
De kapel is volgens hem gebouwd in 1626, voortgaande op het opschrift op de sokkel waarop het Mariabeeld rust. Dit opschrift luidt "O.L.V. van Kruip in d'aarde B.V.O. 1626".
Er zijn ook twee foto's afgedrukt, één van de kapel en één van het Mariabeeld.

Commentaar.
1626 is de datum waarop het bisdom de toestemming gaf tot het bouwen van de kapel. Het bouwen en voltooien van de kapel mag eerder op 1634 bepaald worden, voor zover men het jaartal 1634 dat op de ingemetste steen voorkomt een historische waarde kan toemeten. De afgedrukte foto's dateren van vroeger dan 1988. Immers omstreeks 1987/88 is de kapel wegens verval, beschadiging van de voorgevel en vernieuwing van de belendende woonst (waartoe de kapel als aanhorigheid behoort) langs buiten volledig vernieuwd. De achterkant is een 80 cm ingekort, de speciale dakconstructie die tweedelig was, is herleid tot een ééndelig dak, het zijvenster is weggevallen en het kleine kruisbeeld en de versierende kopstukjes links en rechts van de steen met inscriptie zijn, jammer genoeg, niet meer in het metselwerk opgenomen.
Het Mariabeeld , dat vroeger op een console met het opschrift "O.L.V. van Kruip in d'aarde B.V.O. 1626" rustte is nu aan de muur bevestigd. De sokkel, van eenvoudige makelij, is niet meer in de kapel aanwezig. Links van de ingang van de kapel is op een weinig oordeelkundige wijze een openbare postbus geplaatst die de kapel ontsiert.

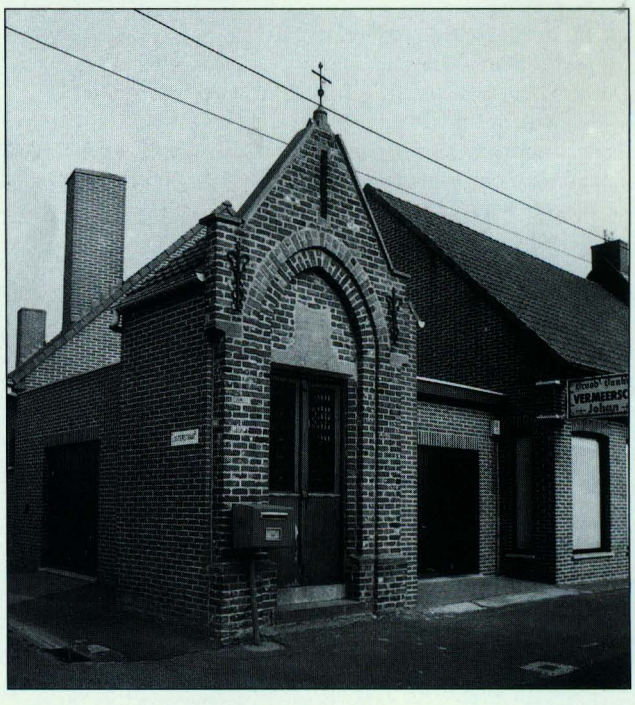

Huidige situatie (na 1988)

(De postbus wordt best naar de overkant van de straat verhuisd).

Wat de bouwkundige waarde van de kapel betreft, die zal wel niet bijster groot zijn. Door de mogelijke verplaatsing van de kapel, een ander dak, de inkorting van de voor- en achterkant en

de vele verbouwingen en vernieuwingen die hebben plaatsgevonden, is er zo goed als niets van de oorspronkelijke kapel overgebleven.
De kapel blijft niettemin ook in haar huidige vorm best voor de toekomst behouden want ze kan bogen op een historisch/folkloristisch verleden, weze het dan kleinschalig plaatselijk en slechts dienstbaar voor een kleine leefgemeenschap. De kapel op Krupendeerde draagt haar bescheiden steentje bij tot het cultureel erfgoed van de gemeente Ardooie en de stad Izegem.

15. DR. FIL. FRANS DEBRABANDERE - OORSPRONG VAN DE BENAMING KRUPENDEERDE - VLAAMSE STAM XXV jan. 1989 n°1 - BRIEF VAN 23 JANUARI 1996.

Dr. fil. Frans Debrabandere.
Kuurne 18/05/1933.
Doctor Germaanse filologie KUL 1965. Gepensioneerd docent Nederlands en Duits Pedagogisch Hoger onderwijs Sint-Andreasnormaalschool Brugge. Secretaris-generaal Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialektologie - lid Provinciale Commissie voor Geschiedenis en Volkskunde West-Vlaanderen - ondervoorzitter Koninklijke Commissie van Advies voor Plaatsnaamgeving West-Vlaanderen - Lid van of functies bij diverse verenigingen voor heem-, familie-, taal-, volkskunde en geschiedenis.
Diverse publicaties, boekbesprekingen en bijdragen in tijdschriften i.v.m. de naamkunde, dialect, woordgeschiedenis en taalzorg.[22]

Vlaamse Stam p. 406/407.
Dr. Debranbandere gaat met de uitleg "kruipende eerde" - die deken De Bo en G. Gezelle geven voor de benaming Krupendeerde niet akkoord.
Ik citeer : *"Maar deze 19de-eeuwse verklaring bevredigt me niet. Als het een plaatsnaam is, waarom komt en kwam de familienaam nooit met het voorzetsel "van" voor ? Een Van Cruypland ben ik nooit tegengekomen. Bovendien is het op zijn minst bevreemdend dat De Flou in zijn Woordenboek der Toponymie van Westelijk Vlaanderen geen enkele plaatsnaam Cruupland vermeldt. Dit zijn m.i. twee ernstige bezwaren tegen de verklaring van de familienaam Creupeland/Cruypeland uit een plaatsnaam.*

Mijn stelling is daarom : het is geen plaatsnaam, maar een bijnaam, een zinwoord : die over het land kruipt, sluipt, loopt, m.a.w. een landloper. Een analoge naam (eveneens een zinwoord) is nl. die van de Gentse Arnout Crupehage in de 12de eeuw,[23], d.i; iemand die achter hagen en heggen kruipt bv. om te slapen, dus iemand zonder vaste woonplaats, een landloper. Haag heeft trouwens ook deze betekenis in "haagschool, hagepreken". Het zinwoordkarakter komt heel duidelijk tot uiting in het Duitse pendant Kriech in die Heck : 1449 Heinz Looze gen. Kruche in die Hecke (d.i. kruip in de heg)[24]. Eveneens dezelfde betekenis heeft Lammin Sluphaghe, die in 1281 in Beveren-Leie voorkomt[25], d.i. die achter de haag sluipt. Nog een synonieme naam is de Duitse Schleichinsfeld (sluip, kruip in het veld, dus loop, zwerf over het veld) : 1479 Eberlin Slichinsfeld, kurpfölzischer Kriegsknecht.[26]

Een bezwaar zou kunnen zijn dat land geen lijdend voorwerp kan zijn van het onovergankelijk werkwoord kruipen en dat er dan veeleer een voorzetsel te verwachten is, zoals in de Duitse voorbeelden; We zullen wel moeten aannemen dat kruipland een elliptisch zinwoord is "kruip-over-het-land". Trouwens ook Ndl. landloper en Duits Landsreicher bestaan uit een afleiding van een onovergankelijk werkwoord en een voorwerp zonder voorzetsel.
We mogen m.i. veilig konkluderen : Creupeland/ Cruypeland, Cruyphage en Sluyphaghe zijn een trio landlopers, net zoals Kriech in die Hecke en Schleichinsfeld een stel Landstreicher zijn."

Brief van 23 januari 1996.[27]
In dit schrijven verklaart Dr.; Debrabandere o.a., ik citeer : *"Het is duidelijk dat de plaatsnaam Kruipindaarde op de persoonsnaam teruggaat. 1° De familienaam is veel ouder dan de plaatsnaam. 2° Bij de Flou lezen we duidelijk : 1626 behuusde hofstede daer eertyts Franchoys Crupendeerde ghewoont heeft. De hoeve werd dus duidelijk vernoemd naar de bewoner."*
In een later schrijven, ontvangst 30 januari 1996, wordt alles nog eens verduidelijkt, ik citeer : *"De plaatsnaam Kruipindaarde/Krupendaarde, o.a. voor een gebied tussen Ardooie en Izegem, gaat*

terug op een familienaam. De familienaam Kruupindaarde is een bijnaam, die gegeven werd aan iemand die over het land kruipt, sluipt of loopt, m.a.w. een landloper, iemand zonder vaste woonplaats. Deze verklaring[28] *mag als vaststaand beschouwd worden."*

Commentaar.
Door de wetenschappelijke onderbouwde verklaring van Dr. Debrabandere i.v.m. de oorsprong van de benaming Krupendeerde, kan nu voorgoed een einde gesteld worden aan de controverse. ***Noch de boetedoening noch de bodemgesteldheid liggen aan de oorsprong, maar een familienaam zijnde Crupinderde of één van zijn afleidingen.***
De familienaam Crupinderde betekent landloper of zwerver.

16. VERZINSELS OMTRENT KRUPENDEERDE.

- het relaas over de jonge jaren van Capitein Noë Algoet;

- zijn uitbesteding bij zijn oom en tante in Kachtem;

- zijn plunderingen, branden en moorden;

- zijn boetedoening voor de begane misdrijven;

- en dat die zogenaamde boetedoening van Noë Algoet volgens Kan. G. Tanghe e.a., of de "kruipende aarde" volgens Deken L. De Bo - G. Gezelle - J. Van Overstraeten, de naam Krupendeerde gegeven heeft aan de kapel en aan het gehucht.

17. WAARHEID OMTRENT KRUPENDEERDE.

1. - In 1569 is in de toponymie van Izegem de familienaam *Crupinderde* bekend en

2. - in 1572 *Cruupindeerde* - rubriek 1 J. Vandromme en rubriek 15 Dr. fil. F. Debrabandere.

3. - In 1580 opereerde een Frans veldheer Sieur Capitein de La Noué - met de naamgelijkenis als Sieur Capitein Noë/Nowe - in Izegem en omstreken. Hij leverde slag om het kasteel van Ingelmunster, verloor en werd er gevangen genomen. - rubriek 13 K. Priem en A. Pillen.

4. - In 1605 bestond er reeds een *behuysde hofstede genaempt Cruup in derde* die naar de vroegere bewoner is vernoemd - rubriek 7 p. Allossery.

5. - In 1605 bezat Capitein Noel Algoet landerijen zuydt *'t landt van Capiteyn Noel Algoet* - rubriek 7 P. Allossery.

6. - In 1605 wordt het fort van Deinze vernietigd door de Hollanders - brief van Capitein Noël Algoet ged. 29/05/1605 - S.A.O. Kasselrij Archief nr. 45.

7. - In 1608 bij een geboorte is Tousanus Cruypendaerde peter - rubriek 7 P. Allossery.

8. - In 1609 bij een geboorte is Martina Cruypendeerde meter - rubriek 7 P. Allossery.

9. - In 1622 is de zoon van Capitein Noë Algoet baljuw van de heerlijkheid van 't gemeene te Ardooie - rubriek 7 P. Allossery.

10.- In 1623 is er sprake van een straat die van Cruppendeerde naar Roeselare gaat - rubriek 6 K. De Flou.

11. - Omstreeks 1624 kruipen gelovigen in de kerk van Ardooie op hun knieën om de lijdensweg van Christus te gedenken - rubriek 13 M. Therry.

12. - In 1625 is er sprake van een straat die van den Cruusboom naar Cruppendaerde gaat - rubriek 6 K. De Flou.

13. - In 1626 is er sprake van een Franchoys Crupendeerde die eertijds een behuusde hofstede heeft bewoond - rubriek 6 K. De Flou.

14. - Op 17 juni 1626 kreeg *Noë* van het bisdom

de toelating tot het bouwen van een kapel in Kachtem op het gehucht Krupendeerde - rubriek 13 M. Therry.

15. - In 1632 begint Antonius Sanderus aan zijn geografische kaarten. Onder het Vrije van Brugge in 1641 wordt Cruypende eerde vermeld, onder de Kasselrije van Kortrijk in 1644 Cruypendeerde - rubriek 2 A. Sanderus.

16. - In de jaren 1640/50 opereerde de roversbende Aelgoets waarvan *Capitein Jan Aelgoet* - naamgelijkenis met *Capitein Noë Aelgoet* - in 1649 werd opgehangen - rubriek 13 R. Castelein

Besluit :

In 1996 mag als vaststaand beschouwd worden dat de familienaam Crupinderde of een van zijn afleidingen aan de oorsprong ligt van de benaming Krupendeerde, en die familienaam betekent : landloper of zwerver - rubriek 15 Dr. fil. Fr. Debrabandere en rubriek 12 L. Verbeest.

(Een woord van dank aan mijn dochter Ann voor het op diskette zetten van de tekst.)

VOETNOTEN

[1]. Middelnederlands Woordenboek - uitgeverij Nyhoff 1903 (1969) deel 5 p. 1650.
[2]. Middelnederlands Woordenboek - uitgeverij Nyhoff 1912 (1971) deel 7 p. 2277 - Straetkijn, -kin,-ken betekent : straatje, wegje, weggetje, pad, steegje.
[3]. Grote Nederlandse Larousse encyclopedie 21_ deel p. 86.
[4]. Nat. Biografisch woordenboek 1987 - deel 12 - p. 27 en Lexicon van Westvlaamse Schrijvers deel 1 - p. 20.
[5]. Mandeldal 1979 n° 5 - VWS Cahiers jg. XIV 1979.
[6]. Marc Therry - De Dekenij Roeselare 1609-149 p. 137.
[7]. Paul Legrain - Dictionnaires des Belges en Lexicon van Westvlaamse Schrijvers - deel 1 p. 36.
[8]. Lexicon van Westvlaamse Schrijvers deel 1 - p. 20, geboortedatum is 6 december 1875 ?
[9]. Maurits Van Coppenolle - E.H. Paul Allossery - Westvlaamsche Boomgaard - 1946.
[10]. S.A.O. - Kasselrij Archief nr.45.
[11]. A. Beets, Woordenboek der Nederlandsche Taal - 7_ deel - eerste stuk - 1926 - p. 410.
[12]. Deken Leonard Lodewijk De Bo (Beveren-Leie, 27 september 1826 - Poperinge, 25 augustus 1885) - "Rond den Heerd" XIIIe jaar n° 28 van 9 juni 1878 - Taal Questi p. 232.
[13]. Loquela - uitgeverij Flandria Nostra 1982 - p. 279 Guido Gezelle (Brugge 1 mei 1830 - 27 november 1899).
Loquela was een taalkundig maandblad van 1881 tot 1895. Betekenis van Loquela = gesproken levende taal.
[14]. Boek - "Wat betekent mijn familienaam ?" deel II p. 1128 Jozef Van Overstraeten (St.-Truiden, 2 mei 1896- Leuven 5 oktober 1986).
[15]. A. Van Werveke - Verklarend Woordenboek van de familienamen door Dr. fil. F. Debrabandere p. 137.
[16]. J. Verbesselt - Flandria Illustrata - uitgeverij Veys 1978 - Boekdeel 1.
[17]. Lexicon van Westvlaamse Schrijvers - boekdeel 5 - p. 114.
[18]. The new Encyclopaedie Britannica 15° uitgave - deel 7 - p. 69.
[19]. Kurt Priem - Geschiedenis van Izegem - p. 95.
[20]. Aimé Pillen - De slag bij Ingelmunster - De Westvlaamse Gidsenkring - jan/mrt. 1980 - p. 2/16.
[21]. Rik Castelein - Het leven op het platteland tussen Kortrijk en Oudenaarde 16° -18° eeuw.
[22]. Rik Decan - Wie is wie in Vlaanderen 1989/93; Biografische encyclopedie - derde uitgave.
[23]. C. Tavernier - Vereecken, Gentse naamkunde van ca. 1000 tot 1253, 1968, p. 249.
[24]. J.K. Brechenmacher, Etymologisches Wörterbuch der deutschen Familiennamen, Limburg a.d. Lahn, 1957, II, 114.
[25]. F. Debrabandere, Kortrijkse naamkunde 1200-1300, Kortrijk, 1980, p. 166.
[26]. Brechenmacher II, p. 522.
[27]. Antwoord van Dr. Debrabandere, op een schrijven van M. Verstraete van 20/01/96, voor een wetenschappelijke verklaring naar de oorsprong van de benaming Krupendeerde.
[28]. Dr. Fr. Debrabandere - Vlaamse Stam XXV, jan. 1989 n° 1. Tijdschrift voor familiegeschiedenis, p. 406/407 en Verklarend Woordenboek van de Familienamen p. 317.

HISTORISCH PATRIMONIUM GERESTAUREERD

Hendrik Willaert

Tweehonderdvijftig jaar geleden, op 21 oktober 1746 om precies te zijn, ondertekende landmeter François DeBal de laatste bladzijde van het nieuwe landboek "der Prochie ende Prinsdomme van Iseghem". De "Heeren Hooge Bailliu, Burghemeestere mitsgaeders schepenen ende pointers" die op 13 januari 1741 de beslissing hadden genomen tot het laten opstellen van dit voor de gemeenteadministratie onmisbaar document konden na vijf jaar terecht fier zijn op hun aanwinst.
Op 28 augustus 1995 ondertekende burgemeester Willy Verledens een ontvangstbewijs bij het restauratie-atelier De Zilveren Passer. Ruim twee jaar na het besluit tot restauratie keerde het landboek DeBal, samen met het nog een eeuw oudere landboek van de gebroers Lust, terug naar het Izegemse stadhuis. Opnieuw terechte fierheid en tevredenheid.
De verjaardag van het werk van DeBal en vooral de schitterende restauratie van zowat de waardevolste boeken uit het stadsarchief waren aanleiding 1) tot enig onderzoek over de voorgeschiedenis van de landboeken, en 2) tot het bijeenbrengen van de gegevens uit het restauratiedossier.

Izegemse landboeken

Een landboek is probleemloos te vergelijken met het huidige kadaster : de verdeling van de gemeente in verschillende percelen met opgaven van precieze ligging en oppervlakte, vermelding van gebruik en/of bebouwing *(zaayland, meersch, bleeckery, bosselken, behuysde erfve, herberghe, scheure, meulen, hofstede...)*, namen van de eigenaars en gebruikers, dit alles met als doel het heffen van belastingen. Het gebruik ontstond in feodale tijden toen het vanwege de voortdurende versnippering in kasselrijen, roeden, heerlijkheden, lenen, achterlenen voor de overheid haast ondoenbaar was om efficiënt de belastingen te innen zonder een degelijk inzicht
in het grondbezit. In de praktijk ging het zo : de grafelijke administratie stelde de belastingen vast per kasselrij of stad. De kasselrij voegde daar nog de eigen belastingaanslag bij en verdeelde dit alles op haar beurt over de haar ondergeschikte parochies. In 1518 bv. verdeelde de kasselrij Kortrijk de te innen belastingen over 69 fracties, waarvan Izegem er één was. Het plaatselijk bestuur (baljuw, burgemeester en schepenen) stelde dan *pointers* aan die de *pointinghe* of de op te brengen belasting moesten verhalen op de inwoners. Precies daartoe diende het landboek. Zo kon immers van iedere eigenaar worden vastgesteld hoeveel grond hij bezat. In een bijhorend *quoteboeck* werden de bedragen bijgehouden. Op dat ogenblik was zo'n landboek dus vooral een fiscaal-administratief werkdocument, met ook implicaties voor het sociaal-economische leven in de gemeente. Voor de huidige vorser is het uiteraard een historische goudmijn, zeker wanneer de bijhorende kaarten bewaard zijn gebleven. Familiekunde, toponomie, stedebouwkunde, gegevens over hofsteden, herbergen, kapellen, molens... of elementen voor demografische en economische studies kunnen er uit afgeleid worden.
In Izegem bevinden zich nog zes dergelijke boeken.
In het stadsarchief:
1. *Rentebouck van de heerlijkheid van MosscherAmbacht* (groot formaat, geen kaarten, boekband volledig kapot, boekblok in verwaarloosde toestand) opgemaakt door Walrave Lust in 1649;
2. *Landtbouck der prochie van Iseghem* opgemaakt door Walrave en Pieter Lust in 1653;
3 en 4. Twee boeken over Izegems grondgebied in Lichtervelde, *geheten Laetschip van Iseghem*

in Lichtervelde (deels landboek, renteboek en resolutieboek; in zorgwekkende toestand) uit 1653 en 1678.
5. *Landtbouck ende beschrijvinghe...der Prochie en de Prinsdomme van Iseghem* opgemaakt door François DeBal, 1746.

In het dekanaal archief :
6. *Rentebouck van de heerlijkheid van St.-Pieters*, 1763.

Twee en vijf zijn inhoudelijk en historisch de belangrijkste. Het zijn deze twee die vorig jaar gerestaureerd werden en die verder uitgebreid aan bod komen.
Het boek over Mosscherambacht handelt over een gebied aan de westkant van Izegem: een strook langs de grens met Rumbeke-Oekene, vertrekkend van aan de Abele en zuidwaarts tot aan St.-Eloois-Winkel. Dit gebied behoorde met de heerlijkheid De Hazelt (noordwest Izegem plus een groot deel van Emelgem), de heerlijkheid Rode (Kachtem) en het graafschap Rumbeke tot de kasselrij Ieper, meer bepaald Oost-Ieperambacht[1]. Het renteboek van St.-Pieters bespreekt 312 percelen verspreid over Izegem en toebehorend aan het kapittel van St.-Pieters in Rijsel. Het Laetschip van Iseghem in Lichtervelde handelt volledig over Lichtervelds grondgebied. Daarnaast zit in het archief nog zowat twee meter archiefmateriaal uit de 17de-18de eeuws over deze Izegemse enclave.

Het landboek Lust, 1653.

Concrete archiefteksten over het ontstaan van dit landboek zijn niet bekend maar de eerste bladzijde van het boek leert ons al heel wat : *"Inden jaere ons heeren sesthien hondert drieenvichtich soo is by ons onderschreven Walraeve ende Pieter Lust geswooren lantmeeters van Oostipereambacht ende der casserie van Curtrick ghemeten ende daer van desen jeghenwoordigen landtbouck ghemaeckt vande gheheele ende ghinneraele prochie van Iseghem, gheleeghen onder de casserie van Curtrick ende een deel onder de casserie van Ipere, te weeten alle de erfven hofsteden landen meerschen ende busch ende dat ten versoucke van dheer Jacobus vander beke hoogh bailluy vande voorn prochie ende graefschepe van Iseghem, dheer Joos kindt burchmre, mre Gillis heinderickx Thobias de block Boudewijn de busschere Guillaume brouckaert Pieter vande capelle ende Jan vereecke, scheepenen mitsgaeders Anthone vander beke Symoen buyse Gheeraert vierstraete ende Maerten van moerkercke, pointers vande voornomde prochie, ende dat up het beledt vande voorn pointers ende meer andere laeten deser prochie voorn, waer af men hier achter vinden sal de taeffele vande ghebruyckende personen, elck up syn grootte staende in het ghetal van chifere soo hier naer volghen sal"..*

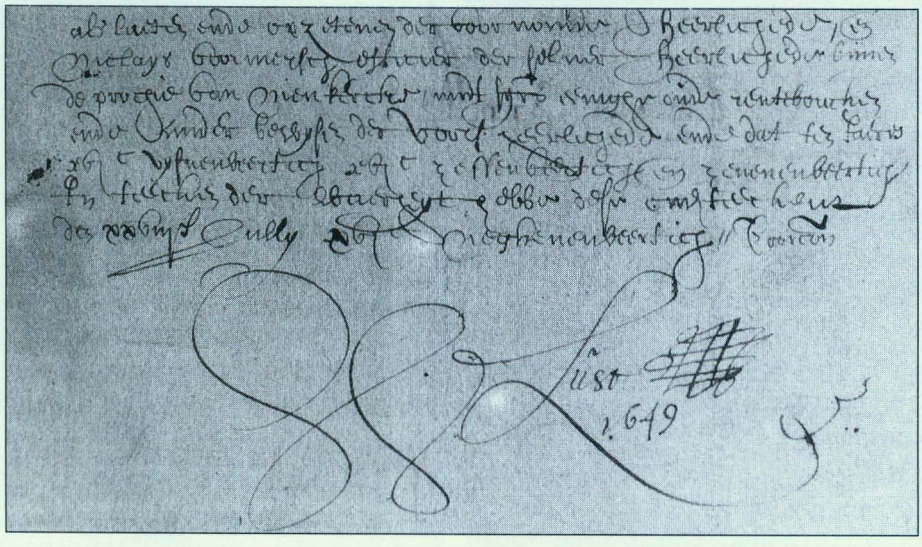

Slot van het Landboek van MosscherAmbacht, met handtekening van Walraeve Lust, 1649
(foto TERMA)

Daaruit valt af te leiden dat :
- Walrave[2] en Pieter Lust in 1653 heel Izegem hebben opgemeten,
- zij gezworen landmeters zijn, zowel van Oost-Ieperambacht als van de kasselrij Kortrijk,
- de opdrachtgevers naast het stadsbestuur ook de pointers (belastingheffers) waren,
- zij hulp (*beledt* = *beleed* = advies) hebben gekregen van verschillende inwoners en dat
- het boek eindigt met een register.

Opvallend :
- er is geen sprake van kaarten, al zijn die er waarschijnlijk geweest, anders blijft zo'n landboek eerder een abstract werkinstrument;
- er wordt niets vermeld waaruit kan worden afgeleid of er een vorig landboek bestond.
Slechts veel later, nl. in 1741 is in de resolutie[3] over het maken van een nieuw boek (nl. DeBal 1746) spraak *van sedert het vernieuwen van den lantsbouck van 't voorseyde Iseghem ten jaere 1653*. Daaruit afleiden dat 1653 een vernieuwing was van een vorig boek is een niet te bewijzen interpretatie.
Na de beschrijving van het laatste perceel staat op folio 421v(erso) deze slottekst waarbij opvalt dat enkel Pieter Lust ondertekent : *Groot tsamen dese gheheele ende ghingheraelle prochie van Iseghem met alle de erfven in de plaetse hofsteden landen merschen ende busch tot den nombre van neghen hondert neghenenvichtich bundere neghen hondert en neghen roen curtrick maete, het welcke wij lantmeeters vooren inde procheemye ghenoemt certifieren al de voorgaende parthien ghemeten te hebben ten jaere vooren ghenoemt ende up het beledt van veele erfghenaeme ende ghebruyckers deser prochie, ons torconden desen XIIIen dischembre sesthien hondert drieenvichtich* (handtekening) *P Lust 1653.*

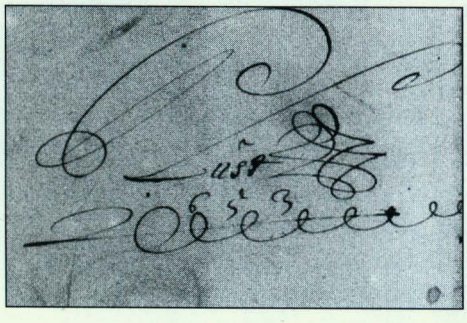

Slot van het Landtbouck der prochie van Iseghem, met handtekening van Pieter Lust, 1653
(foto TERMA)

Wie waren de broers Lust ? Vier jaar eerder, in 1649 had Walrave Lust al het renteboek van MosscherAmbacht opgesteld. Daar wordt hij vermeld als *gesworen lantmeter van Oostypreambacht*. J. Lust (Joos of Jan) is er *gesworen griffier*. Het stadsarchief bezit een boekblok van 349 dichtbeschreven folio's zonder boekband of titelpagina, een verzameling van gemeentelijke resoluties, erfeniskwesties, inboedelbeschrijvingen, betwistingen, attesten over de chirurgeyn en de schoolmeester... te dateren tussen 27 januari 1667 en 10 augustus 1673.
Daarin komen over de familie Lust een aantal gegevens aan het licht. Op 11 oktober 1669 schrijven de schepenen van Izegem een attest waarin Walrave wordt bevestigd als *partagieur jurez*, wat in nederlandse teksten uit die tijd overeenkomt met *gesworen deelsman*, specialist in het verdelen van (geërfde) gronden en inboedels : *Attestatie. Les eschevins de la comte d'Isenghien chastelnie de Courtray certifient à tous ceulx qu'il appertiendra que le surdict Walrave Lust est partagieur jurez de la chastellenie de Courtray et que a ses actes en cest qualitez faictes on atribue plaine foy et credanse...*(folio 166v). Tussen 16 december 1669 en 9 januari 1670 wordt een proces gevoerd tussen ene Joos Doom, Jan Lust en Walrave Lust over de verkoop van grond *ghelegen onder den voorn graefschepe* (Izegem) *binnen de prochie van Rumbeke*. De verschillende processtukken omvatten 12 bladzijden (folio 169v - 175v) en leren ons over de familie Lust het volgende : wijlen Joost Lust en Elisabeth Geldof hadden zes kinderen : de zonen Jan, Pieter en Walrave en de dochters Tanneke, Joossyne en Peryne. Eind 1669 waren de drie dochters getrouwd (Tanneke twee keer), Pieter was overleden, Jan was voogd (bij acte

van de burgemeester van Roeselare) over de wezen van Pieter en gevolmachtigd executeur (bij acte van de schepenen van Den Hazelt) voor zijn drie zusters. Jan wordt bovendien vermeld als *bailliu en ontvanger van Claerhout, etc* en Walrave als *sieur Walrave Lust, burghemeester van Rumbeke*. De gegevens dateren van 15-20 jaar na het maken van de landboeken van Mosscherambacht en van Izegem. We mogen er toch uit afleiden dat het om geachte inwoners van hun prochie gaat. Uit dat alles blijkt ook hun afkomst (Roeselare, Hazelt, Rumbeke) uit het gebied dat onder Oost-Ieperambacht valt. Vandaar allicht de opdracht voor het landboek van MosscherAmbacht, later gevolgd door dat van heel Izegem. Walrave en Pieter Lust deden hun werk in één jaar tijd. Het werd een in perkamenten band gebonden boek van 41 cm hoog, 28,5 cm breed en 12 cm dik met 475 folio's met de beschrijving van 2459 percelen. Het boek eindigt met een *taefele* of register met de namen van de eigenaars, de perceelnummers en telkens de oppervlakte. Naar de mode van de tijd is dat register alfabetisch op de voornaam : *Taefele ofte cassereel vande ghebruckende personnen van deze prochie van Iseghem waer inne staedt up de artickelen ende follioen elck up syn grootte ende ghestelt upden ABC te weeten van de grootten tusschen den eersten reeghel de bunders, den tweeden de honderden ende tusschen den derden de roeden*. Bij dit landboek moet ook een *quoteboek* behoord hebben, met de bedragen van ieders belasting, maar dat is verdwenen.

Het landboek DeBal, 1746.

Over het ontstaan van het landboek DeBal zijn we degelijk ingelicht. Het al vermelde *Registre van Politique ordonnantien...* bevat nl. op folio 27v en folio 28 en 29 drie teksten over de noodzaak, zo'n 90 jaar na het landboek Lust van 1653, om een nieuw boek te laten maken. De eerste tekst is een resolutie van de *hooghbailliu, burghmeestere ende schepenen* van 13 januari 1741. Daaruit blijkt dat het toenmalig grondbezit niet meer overeenkwam met het boek van 1653 en dat de vele veranderingen niet gekend waren *door de negligentie van de greffiers als door trouble van oorloghe*. Het quoteboek was bovendien verloren geraakt wat de gemeente jaarlijks 14 extra ponden kostte. Daarom wordt besloten een nieuw boek te maken, gebaseerd op het vorige, met daarbij twee kaarten, een om in het boek (per canton) te laten inbinden en een algemene om in een lijst op te hangen in de schepenzaal. Daartoe werden verschillende landmeters aangeschreven om er een goede maar ook goedkope (*eenen bequamen... ende ten minste prijse..)* uit te kiezen. Het bestuur van de roede van Menen moest dit alles goedkeuren. De tweede tekst dateert van slechts veertien dagen later. Blijkbaar was in die periode de procedure al afgesloten (*aengegaen de transactie*) en is een akkoord (*octroy*) aangegaan met landmeter François DeBal. De tekst herhaalt eerst de vorige resolutie en geeft dan de verplichtingen weer van DeBal: het nieuwe boek moet verwijzen naar het oude, de percelen moeten op schaal op de kaart zijn terug te vinden, hij moet ook een quoteboek maken. De prochie levert het papier en het perkament, zorgt voor het inbinden en voor helpers (*beleeders*). DeBal krijgt 100 ponden, 50 bij de eerste belastinginning op basis van het nieuwe boek, 50 bij de tweede. Mochten er in de eerste drie jaren fouten (*abuysen*) worden gevonden, dan moet DeBal die op eigen kosten verbeteren. In de taal van 1741 klinkt dit alles als volgt : *Inghevolghe de voorenstaende resolutie, is door hooghbailliu, burghmre ende schepene voorseijt aengegaen de transactie ende daer oppe ghevolght het octroij alhier van worde te worde naervolgende alsoo t'sedert het vernieuwen vanden lantbouck der prochie van Iseghem ten jaere 1653 soo door de negligentie van diversche greffiers die der hebben gheweest tot hedent, als door de troubelen van oorloghe oock gh'egareert is den quotebouck waerop den jaerlicxschen af ende aenschrijf moet ghebeuren, tot soo veele dat de selve prochie nu langhe jaeren t'elcken af ende aenschrijf te coste is geweest tot veerthien ponden groote die men dien aengaende ghewoon is te betaelen aen den greffier ende de pointers, waer in hooghbaill burghmre ende schepene pretenderende te voorsien ende de prochie te*

subliveren van soodaenighe jaerlickxsche exorbitante oncosten, hebben naer prealabel resolutie gheraedigh ghevonden vanden selven hunnen lantbouck te doen vernieuwen, met twee caerten figuraritve gheproportionneert op de oude grootte, d'eene om par cantons te laeten binden in den voornomden te vernieuwen lantbouck, ende d'ander moetende wesen eene geenraele caerte van geheel de prochie te stellen in eene moleure in hemlieden collegiecamer, wiesaengaende sij op het adveu ende agregatie van d'heeren baillius ende wetthouders der roede van meenen geconveniert sijn met sieur François de bal gheswooren ende geadmiteerden lantmeter der casselrije van cortrijck woonende binne de stadt van haerelbeke op de volghende conditien, te weten dat hij de bal sal verobligeert wesen dese vernieuwinghe te doen op de grootte van ider partie te bevinden inden ouden lantbouck ende ider artickel van den nieuwen bouck te renvoieren tot de artickelen vanden ouden bouck, mitsgaders ider artickele specifiquelijck volghens proportie in twee caerten te figureren te weten in de generaele caerte, ende inde andere caerte die van ider canton in den nieuwen bouck sal ghevonden worden, dat hij oock sal moeten maecken eenen quotebouck, waertoe het pampier, beneffens t'gonne van den te vernieuwen bouck, ende het parcemint dienende tot het maecken van de voorseijde caerte van s'prochie weghe hem sal gelevert sijn, ghelijck oock den voornomden bouck door de selve prochie sal moeten ghebonden ende de noodighe beleeders ten coste vande prochie ghestelt worden, waer over aen hem de bal, sal moeten betaelt sijn de somme van hondert ponden grooten courant in twee egaele paiementen, t'eerste alsser uijt crachte van sijnen nieuwen bouck sal de pointinghe ghedaen worden, ende t'laste, t'jaer daernaer, ende waert bij aldien datter in de te doen besoigne eenighe abuijsen naer desselfs overleverijnghe bevonden wierden den voorenstaenden de bal verobligeert hem bij desen ten tijdt van de drije eerste jaeren naer de voorseijde eerste pointijnghe, alle de selve t'sijnen coste te sullen redresseren, aldus ghedaen ende ghepaseert binnen t'voornomde iseghem voor sieurs francois joseph badot, louis frans remaut ende boudewijn ignatius clement leenmannen ende greffier van den leenhove van iseghem desen 27 januarij 1741.

De derde tekst, gericht *Aen mijn heeren baillius ende wethouders der roede van meenen*, vat nog eens de noodzaak samen tot een nieuw landboek. Een kopie van hoger geciteerd octrooi met DeBal wordt toegevoegd en er wordt gevraagd om goedkeuring. Aangezien blijkbaar het roedebestuur zelf DeBal had aanbevolen wordt het verzoek en bijgaande acte goedgekeurd op 15 maart 1741. Een fragment : *supplierende vertoonen reverentelijck hooghbailliu, burghmre ende schepenen der prochie ende prinsdomme van iseghem, dat sij bemerckt hebbende dat inden af ende aenschrijf vande landen ligghende onder de selve prochie niet achterhaelt en wort, nochte achterhaelt en can worden de ware ende effective quantiteijt vande partien der selve landen ter causen dat den quotebouck waeroppe den voorseijden af ende aenschrijf voortijdts t'elcken jaere ghedaen wiert is geegareert, waerschijnlijkck door de troubelen van oorloghe, ende dat boven dies de voorgaende successive greffiers in het doen den selven af ende aenschrijf niet en hebben geobserveert de gerequireerde exactitude, waerdoore de saecken ten dien regaerde soo daenighlijck in confusie gebrocht sijn, dat nu t'sijdert menijghe jaeren errewaerts de ghemelde prochie in elcken af en aenschrijf te coste comt van de somme van veerthien ponden grooten vlams, waeromme de supplianten absolutelijck noodigh oordeelende dater ghemaeckt soude worden eenen nieuwen lantbouck met twee caerten figurative danof d'eene ghebonden soude worden in den selven lantbouck ende d'andere ghestelt in s'vertoonders collegiecamer daer over op den 27 januarij 1741 op UE haren adveu hebben ghecontracteert met sr françois debal gheswooren lantmeter tot haerelbeke voor de somme ende op de voordere bespreken geinserreert inden wettelijcken act den desen annecx waer oppe wenschende alsnu te becommen de noodighe agreatie, oorsaecke de supplianten hun keeren tot UE heeren...*

Over DeBal is weinig meer bekend dan wat in vorige teksten staat : gezworen landmeter van de kasselrij Kortrijk, woonachtig in Harelbeke. De broers Lust hadden in 1653 het karwei in één jaar af. DeBal levert zijn werk af in oktober 1746, ruim vijf jaar na de goedkeuring van het contract. Volgens de slottekst heeft hij daartoe met eigenaars en gebruikers gesproken om op basis van het boek Lust alle veranderingen (*de nieuwe canten en de abouten*) te noteren. In het boek zitten zeven kaarten opgevouwen, geschilderd op perkament. Op de overzichtskaart staat ook een soort panoramisch zicht van het centrum. Hij begint het boek kalligrafisch in rode en zwarte inkt met volgende tekst : *LandtBouck ende beschrijvinghe vande grooten nieuwen canten ende abouten* (grenzen) *vande hofsteden boomgaerden landen boschen ende meerschen der Prochie ende Prinsdomme van Iseghem. Ghelegen onder de roeden van meenen ende casselrije van iper, vernieuwt inghevolghe den landtbouck derselve prochie ghemaeckt ende ghedresseert door Walraeve ende pieter Lust in hun leven gesworen landtmeters van oostiper ambacht ende der casselrije van cortrijck, in daeten XIIIen Xbre 1653 sijnde deze vernieuwinghe met de annexe caerten ghemaeckt ende gedresseert door den onderschreven François DeBal ghesworen landtmeter der voornomde casselrije van cortrijck ten versoucke van d'heeren hooghe bailliu burghmeester mitsgaeders schepenen ende pointers der voornomde prochie ende prinsdomme inder manierren soo hier naer volght.*

Hij eindigt op folio 393r : *Aldus desen lantbouck met de annexe caerten vernieuwt geformeert ende gedresseert inghevolghe de grootten vervat bij den lantbouck deser prochie van daeten XIIIen Xbre 1653; als mede de nieuwe voorenstaende canten ende abouten geformeert volghens het beleet ende te kennen gheven van diversche proprietaresen, gebruyckers ende insetenen der voornomde prochie ende prinsdomme van iseghem daer toe aensocht ter beteringhe van onderschreven Franchois Debal ghesworen lantmeter der noch geseijde casselrije van cortrijck residerende binnen der stede van harelbeke In het teecken der waerheijt hebbe dese onderteeckent desen 21 8bre 1746* (handtekening) *F DeBal*

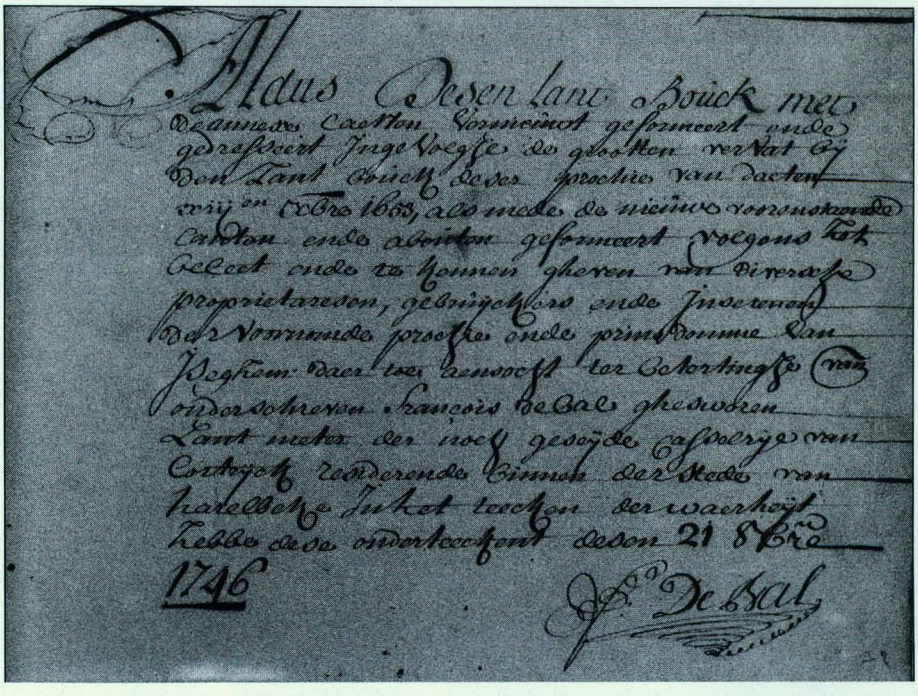

Slot van het Landtbouck ende Beschrijvinghe...der Prochie ende Prinsdomme van Iseghem, met handtekening van François De Bal, 1746 (foto TERMA)

Het boek meet 48 bij 31,5 cm, is 11,5 cm dik en was in schaapsleder ingebonden. Het telt 394 folio's met de beschrijving van 2695 percelen. In tegenstelling tot Lust is er geen register bijgevoegd, wat opzoekingen bemoeilijkt. Wel interessant is het feit dat bij elk perceel ook het overeenstemmende nummer uit het boek Lust is aangegeven. Het bijhorende qouteboek is verdwenen.

De Restauratie, 1995.

Het ligt voor de hand dat de landboeken in hun eeuwenoud bestaan een en ander hebben meegemaakt. Een vrij frequent gebruik gedurende verschillende decennia zolang ze functioneel waren, veel *troubele tyden van oorloghe*, verschillende verhuizingen van de stedelijke administratie, veronachtzaming op een stoffige archiefzolder... Gevolg : losse boekbanden-bij DeBal zelfs kapotte boekband-, doorgescheurde rugvouwen bij veel katernen, rafelige hoeken, schade aan de kaarten. Bovendien was er een, op het eerste gezicht minder opvallend kwaad, maar zeer gevaarlijk kwaad : de aanwezigheid van schimmel en inktvraat. De afzonderlijke totaalkaart was (en is) op verschillende plaatsen gescheurd, sterk vervuild en zeer broos geworden.
Vanuit Ten Mandere werd bij het stadsbestuur dan ook aangedrongen om deze belangrijke schriftelijke getuigen van Izegems verleden degelijk te conserveren. Het schepencollege had daar wel oren naar en in maart 1993 werd contact opgenomen met de heer Guy De Witte van de firma De Zilveren Passer uit Gent, "adviesbureau en atelier voor preservatie, conservatie en restauratie van boeken, archivalia en grafiek". Op 3 mei stuurt die van elk boek een grondige beschrijving van alle gebreken op, met een restauratievoorstel en een prijsofferte, nl. 91 700 fr. voor Lust en 187. 700 fr. voor DeBal, exclusief BTW. Naast de restauratie hoort daarin ook het maken van een speciale doos om ieder boek te bewaren. Op 19 mei kon het schepencollege instemmen met de prijsofferte van De Zilveren Passer. Toch duurde het tot de zitting van 7 december 1993 eer, na verschillende keren aandringen vanwege Ten Mandere en van cultuurschepen Erik Vandewalle, door het college van burgemeester en schepenen officieel de opdracht tot herstel van de landboeken wordt gegund aan De Zilveren Passer. Dit lange aanslepen had enkele gevolgen. Guy De Witte had ondertussen uiteraard andere opdrachten aanvaard (o.a. een atlas uit het Mercatormuseum in St.-Niklaas) zodat Izegem moest wachten en... de BTW was van 6 % verhoogd naar 20,5 %. In oktober '94, na verschillende telefoontjes vanuit de stedelijke administratie, schrijft De Witte het volgende: "In de huidige lijn der verwachtingen kan de conservatie en restauratie van de twee landboeken aangevangen worden eind december 1994. Gezien de omvang van de twee landboeken en de uitgebreide behandeling die de twee werken dienen te ondergaan is een behandelingstermijn van vier maanden realistisch. De datum van beschikbaarheid wordt geschat op half mei 1995. De toestand der werken noopt tot voorzichtig behandelen. In ons atelier worden de werken met alle nodige zorgen omringd en de conservatie en restauratie wordt voor elke klant zeer zorgvuldig uitgevoerd, zelfs indien dit een grotere tijdsinvestering vergt dan oorspronkelijk gepland. De materialen zoals leder, perkament en papier hebben een eigen karakter en gedrag die de behandeling beïnvloeden. Vooral het perkament is eigenzinnig en plooit zich niet altijd naar de gewenste eisen. Het overhaasten van een dergelijke restauratie is onmogelijk."
Toen het werk begin 1995 eindelijk werd aangevangen kwamen bij het losmaken van de boeken nog verborgen gebreken aan het licht zodat het boek Lust 42 werkuren meer vroeg dan gepland en DeBal 85 uren. Uiteindelijk werd de opdracht prachtig en vakkundig voltooid. De grote, zware boeken zijn weer een stevig ingebonden geheel, met een mooie boekband. De kaarten van DeBal zitten wel zoals origineel in het boek ingewerkt. Voor elk boek, en zelfs voor de resten van de afgedankte kapotte boekband van DeBal, is op maat een stevige doos gemaakt in zuurvrij karton, overtrokken met rood linnen zodat de boeken

veilig, stof- en schimmelvrij kunnen opgeborgen worden. Op 15 juli 1995 voltooide Guy De Witte zijn restauratieverslag. Op 28 augustus ging burgemeester Willy Verledens eigenhandig de kostbare boeken afhalen in Gent. Alles bijeen kostte de restauratie van het boek Lust 110 499 fr. en van DeBal 226 179 fr., inclusief BTW. Wegens de penibele situatie van de overzichtskaart zou restauratie ervan nog eens ruim 300 000 fr. kosten. Daar werd (voorlopig ?) van af gezien, maar het moet gezegd dat het stadsbestuur al een in hoge mate te waarderen financiële inspanning heeft geleverd voor het bewaren van de beide belangrijkste landboeken.
Om een idee te geven wat restauratie van een versleten eeuwenoud boek van grote omvang nu precies inhoudt, volgen de belangrijkste delen uit het restauratieverslag opgesteld door Guy De Witte.

Restauratierapport Landboek Lust 1653.

Toestandsbeschrijving

- Het betreft hier een perkamenten band over dunne kartonnen borden.
- Het boekblok is genaaid op dubbele touwen verstevigd met een perkamenten strook.
- Het perkament van de omslag is stoffig en vuil en beschadigd in de knepen ter hoogte van de kapitalen.
- Het karton en het perkament van de onderste hoek achteraan zijn zwaar beschadigd en weggesleten.
- Het perkament vertoont zwakke plekken aan de rug ter hoogte van de kapitalen.
- Het perkament is gedoubleerd met handgeschept papier. Ter hoogte van de rug is dit papier zwaar beschadigd.
- Er waren 4 sluitriemen van aluingelooid varkensleder. Hiervan vinden we nog resten en stukjes op het voor- en achterbord bovenaan. De 2 andere sluitriemen werden vervangen door 2 riempjes van textiel.
- De kapitalen zijn nog aanwezig op de rug van de omslag. Ze zijn door de omslag heengeregen. De kern van de kapitalen bestaat uit perkament. Vermoedelijk waren de kapitalen door de perkamenten verstevigingsstroken in het boekblok vastgenaaid, maar de binding is op alle plaatsen doorgebroken.
- Het boekblok zit los in de band. De touwen van de ribben zijn afgesneden ter hoogte van het boekblok. Er is geen enkele aanwijzing dat ze door het bord zouden geregen geweest zijn of erop gekleefd. Vermoedelijk was het boekblok in de band bevestigd door de schudbladen die op de borden gekleefd waren en door de doorgeregen kapitalen. Aan de binnenkanten van de borden zijn nog sporen te zien van gekleefd handgeschept papier.
- De schutbladen voor-en achteraan zijn sterk beschadigd aan randen en vouw. Ze zijn in meer of mindere mate stoffig en vuil. Het voorste schutblad werd met een soort tape aan het voorbord bevestigd. Deze was niet in staat het gewicht van het boek te dragen. Het schutblad is op enkele plaatsen beschadigd.
- Er zijn resten van tape op de binnenzijde van het voorbord.
- Het boekblok vertoont in de rug een holle vorm zodat de voorsnede uit de band puilt.
- Het boekblok is aan de rug bedekt met stukjes bedrukt papier.
- Ter hoogte van de 2 buitenste velden is ter versteviging een perkamenten strook aangebracht waardoorheen de kapitalen in het boek waren genaaid.
- Rond de 1ste katern zijn nog enkele stukjes perkament te zien, die oorspronkelijk op het bord gekleefd waren als hechting tussen boek en band.
- Het papier lijkt over het algemeen in goede staat, behalve de 1ste en de laatste katernen waar bladen loszitten en heel wat randen beschadigd zijn.
- Vermoedelijk zijn de buitenste bladen van elke katern beschadigd in de vouw.
- Het boek is stoffig en sommige bladen zijn vuil.

De conservatie en restauratie van het boekblok

- Aangezien de binding reeds los was kon rechtstreeks begonnen worden met het vrijmaken van de rug van de katernen.

Hiertoe werden de papieren en perkamenten fragmenten verwijderd. De rug werd eveneens gereinigd door het wegnemen van de oude lijm.

- De oude schutbladen werden verwijderd.
- Het naaigaren werd doorgesneden en het boekblok losgemaakt. Hierbij werd het naaischema van het boek opgesteld.
- Het boekblok werd volledig uitgestoft en waar nodig werden de folio's drooggereinigd.
- Bij nazicht van de folio's bleek dat alle buitenste vellen van de katernen in de rug zwaar beschadigd waren. Het herstellen van de bestaande ruggen was constructief niet te verantwoorden.
  Het opnieuw naaien van het boekblok door deze ruggen zou opnieuw inscheuren van de bladen voor gevolg hebben. Daarom werd geopteerd om de bestaande ruggen te vervangen door nieuwe stroken handgeschept papier.
- Voor elke buitenste folio van elke katern werd een strook handgeschept papier gesneden van 2 cm breedte. Van alle betrokken folio's werd een rugstrook weggesneden van 1 cm breed. De nieuwe stroken en de originele folio's werden uitgedund op de plaats waar ze elkaar overlappen zodat elk blad slechts een minimale verdikking vertoonde.
- De randen van alle beschadigde bladen werden hersteld met Japans papier.
- Het voorste schutblad werd droog- en natgereinigd en ontzuurd. De aanwezige kleefstroken werden verwijderd en de lijmresten werden zoveel mogelijk geëxtraheerd. Daarna werd het schutblad hersteld en aangevuld met handgeschept papier. Het achterste schutblad werd vervangen door een nieuw vel handgeschept papier omdat het oude blad te zwaar beschadigd was en zijn functie niet meer kon vervullen. Voor beide schutbladen werd handgeschept papier gebruikt van de Engelse firma Barcham Green.
- Na reinigen en herstellen werden de katernen terug samengesteld volgens het naaischema.

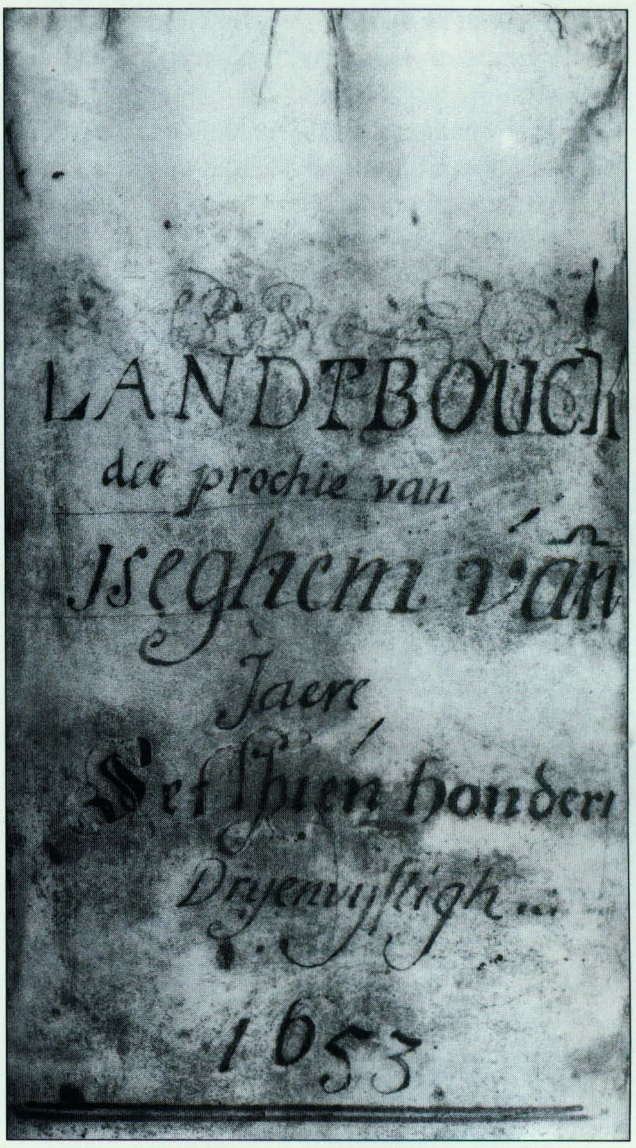

Rug van het Landtboek Lust, 1653
(foto TERMA)

- Er werden nieuwe dubbele touwen gesneden voor het naaien van het boekblok. Deze touwen werden verstevigd met nieuwe witte aluingelooide lederen stroken.
- Het boekblok werd opnieuw genaaid. Aangezien de vorige perkamenten stroken, gebruikt ter versteviging van de schutbladen, zwaar beschadigd waren, en nieuwe perkamenten stroken hetzelfde nadeel vertonen, werden voor- en achteraan een linnen scharnier meegenaaid rond de schutbladen en de buitenste 2 katernen.
- De rug werd verstevigd tussen de ribben met handgeschept papier en linnen stroken.

- Er werden perkamenten stroken gesneden, uitgedund en gerold voor de kernen van de kapitalen.
- Er werd naaigaren gekleurd in dezelfde kleur als de oorspronkelijke kleuren van de kapitalen, namelijk blauwgroen en beige. Dit werd gebruikt voor het vervaardigen van nieuwe kapitalen in 2 kleuren.
- De kapitalen werden bestoken op de perkamenten kernen.

De restauratie van de boekband

- Om het perkament te kunnen restaureren moest het eerst vrijgemaakt worden.
- De resten van de sluitlinten werden verwijderd
- De kapitalen werden uit de band verwijderd.
- De papier- en kleefresten op de inslagen van de band werden weggehaald.
- De perkamenten band werd af de borden gehaald.
- De overblijfselen van de doublering in handgeschept papier werden van de band verwijderd.
- De perkamenten band werd gereinigd aan binnen- en buitenzijde.
- Het perkament werd hersteld met kalfsperkament ter hoogte van de inslagen, de hoeken en de plaatsen waar de kapitalen door de band geregen werden.
- Het perkament werd voorzien van een nieuwe doublering in handgeschept papier. Hiervoor werd Barcham Green papier gebruikt.
- Voor het vervaardigen van de band werden 2 nieuwe borden gemaakt in zuurvrije karton. Het bord werd opgebouwd uit 3 kartons waarbij tussen de 2 binnenste borden plaats werd voorzien voor het inbrengen van de linnen scharnier.
- De nieuwe borden werden aan het boekblok bevestigd.
- De gerestaureerde perkamenten band werd rond de borden geplaatst.
- Er werden nieuwe gaten gemaakt door de kartonnen borden ter hoogte van de doorrijgaten van de kapitalen.
- De kapitalen werden door de band en de borden geregen.
- Er werden nieuwe sluitriemen gesneden uit wit aluingelooid leder.
- Er werden gaten gemaakt in de nieuwe kartonnen borden voor de nieuwe sluitriemen.
- De nieuwe sluitriemen werden doorgeregen en vastgelegd.
- De schutbladen werden dichtgekleefd.
- De oorspronkelijke constructie van de binding werd licht gewijzigd om structurele redenen. Bij het bekijken van de oude binding bleek dat de touwen oorspronkelijk weggesneden waren ter hoogte van het boekblok en dat dit blok enkel aan de band vastzat door middel van de doorgeregen kapitalen en de gekleefde schutbladen. Deze zwakke verbinding tussen band en boekblok was uiteindelijk medeverantwoordelijk voor de toestand waarin de binding verkeerde.
- Teneinde een steviger verbinding tussen band en boekblok te verkrijgen, werd telkens een linnen scharnier rond de buitenste 2 katernen en de schutbladen meegenaaid welke achteraf in de respectievelijke splitsborden werden ingebracht. Deze verbinding is constructief zeer stevig en verzekert een goede verbinding.

Restauratierapport Landboek DeBal 1746
Toestandbeschrijving

- Het gaat hier om een bruine schaapslederen band over kartonnen borden zonder sluitingen.
- Het boek is genaaid op 6 enkele touwen en heeft een losse rug.
- Voor- en achtergrond zijn versierd met een kader in blindstempeling langs de buitenrand. De rug is niet versierd en draagt geen titel.
- Het leder van beide borden is gemarmerd geweest. De lederen rug is niet versierd.
- Het leder is zwaar beschadigd, zowel op de borden, de rug als aan de randen. Dit is onder andere te wijten aan de slechte kwaliteit van het leder, namelijk schaapsleder.

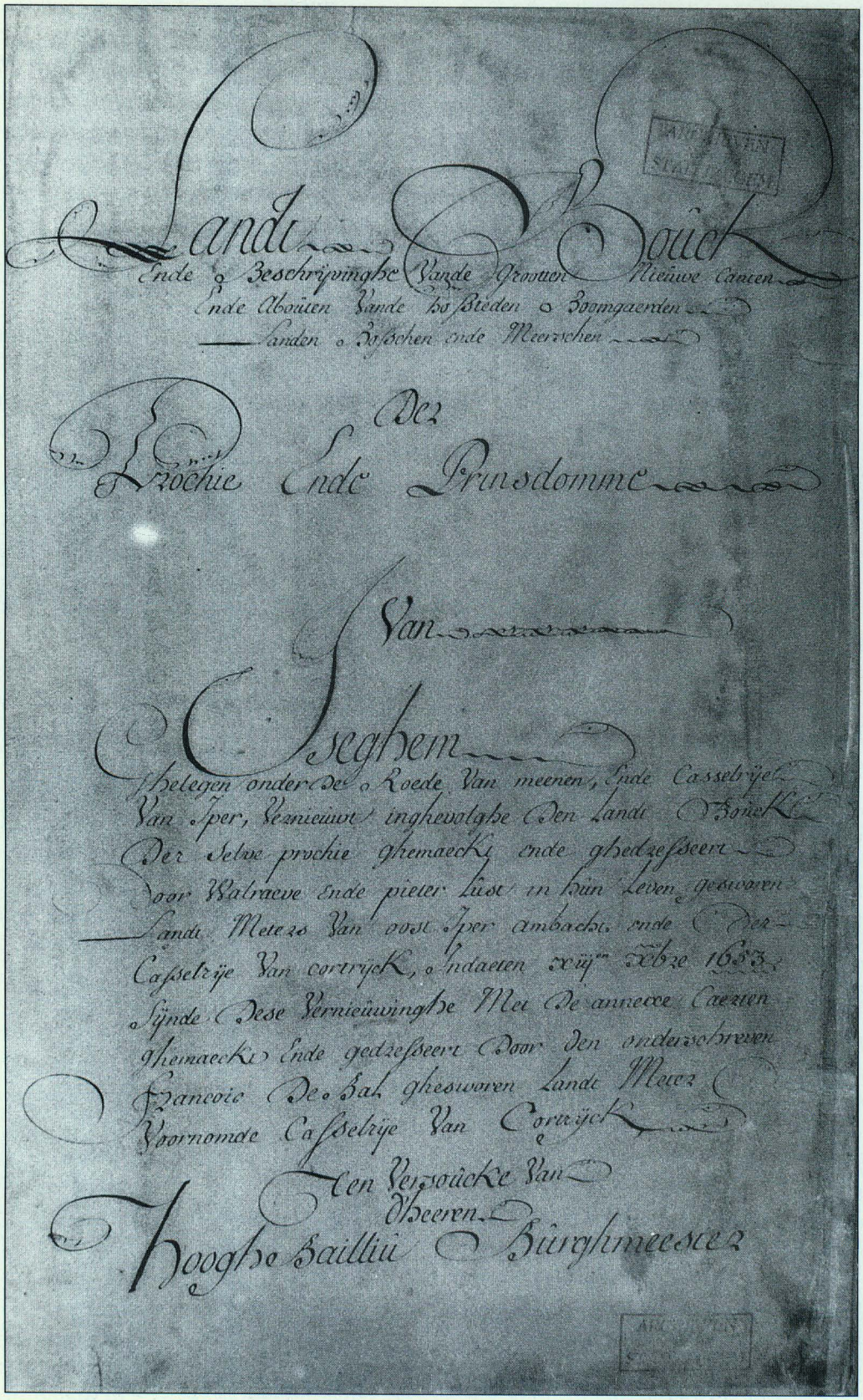

Eerste bladzijde van het Landboek De Bal, 1746 (foto TERMA)

- De lederen rug hangt nog vast aan het voorbord ter hoogte van de velden 3 en 4, aan het achterbord ter hoogte van de velden 3, 4, 5 en 6. Het leder is op deze plaatsen eveneens zwaar beschadigd.
- De band heeft geen kapitalen. Tot nu toe werden geen aanwijzingen voor een oorspronkelijke kapitaal gevonden. Verder onderzoek is noodzakelijk.
- Het karton van de borden is sterk beschadigd aan alle hoeken, zowel aan de voorsnede als aan de rug.
- Het karton van de rug is zwaar beschadigd en niet meer bruikbaar.
- Het boekblok is met linnen stroken verstevigd tussen de ribben. Deze lopen van het voorbord over de rug naar het achterbord. Hierboven is tussen de ribben nog een versteviging in papier aangebracht.
- Voor- en achteraan zit een dubbel schutblad dat in de vouw gebarsten is of doorgescheurd. Het voorste schutblad is stoffig en vuil. De dekbladen zijn vermoedelijk aangetast door schimmel.
- Het boekblok vertoont op diverse plaatsen zwarte schimmel in de kneep.
- Heel wat bladen vertonen sporen van inktvraat door de ijzergallusinkt.
- Het boek bevat 7 perkamenten kaarten welke handgetekend en gekleurd zijn. De meeste zijn aan de achterzijde stoffig en vuil. Ze vertonen inktvraat aan de achterzijde en zijn met een oortje rond 1 of meerdere bladen genaaid. Een aantal kaarten vertoont kleine gaatjes in de randen en soms in de kaart. De meeste kaarten zijn over een deel van de rand omgekruld ter hoogte van de kneep van het boek.

  Kaart 1
  vertoont scheuren in het midden waar 2 vouwen samenkomen en scheuren in de linkerrand. Verder zijn er gaatjes bovenaan links en is de kaart doorgenaaid op een afgebroken oortje.

  Kaart 2
  vertoont een scheur rechts boven de vouw.

  Kaart 3
  vertoont zware scheuren ter hoogte van de horizontale vouw. Deze werden vroeger reeds hersteld met sellotape met negatief gevolg.

  Kaart 4
  vertoont een scheur aan de horizontale vouw aan de kneepzijde.

  Kaart 5
  vertoont een gat en een zwakke plek in het midden onderaan.

  Kaart 6
  vertoont een scheur aan de horizontale vouw en is verzwakt waar 2 vouwen samenkomen.

  Kaart 7
  vertoont een verticale scheur aan de horizontale vouw rechts.
- Het 1ste papieren blad na elke kaart draagt de stempel : Archieven/van de /Stad Izegem. Dit blad is steeds stoffig en vuil.
- Heel wat bladen zijn aan de rand zwaar beschadigd en/of ingescheurd. Het gaat meestal om de katernen waar de perkamenten kaarten tussen zitten. Op sommige plaatsen werden herstellingen doorgevoerd met handgeschept papier.
- Van alle katernen zijn de buitenste bladen doorgescheurd in de vouw. Soms vertonen ook het 2de of 3de blad scheuren in de vouw.

Aanvullende beschrijving
- Bij het losmaken van de band werden nog volgende zaken zichtbaar :
- De aanwezigheid van schimmel in de vouwen en tussen de katernen werd bevestigd. De schimmelaantasting bleek groter dan verwacht.
- Er werden geen duidelijke sporen van kapitalen gevonden, maar de grootte van de afstand tussen de buitenranden van de borden en de rand van het boekblok wijst op de aanwezigheid ervan.
- De schutbladen verkeerden in zo'n staat dat hergebruik niet aangewezen was.
- De aantasting door inktvraat bleek bij nader onderzoek zwaarder te zijn dan oorspronkelijk ingeschat.
- Bij het losmaken van de katernen kon men zien dat het boek vroeger reeds minstens 1 maal, maar vermoedelijk zelfs 2 maal heringebonden werd. Dit bleek uit de aanwezigheid van diverse vroegere naaigaten.

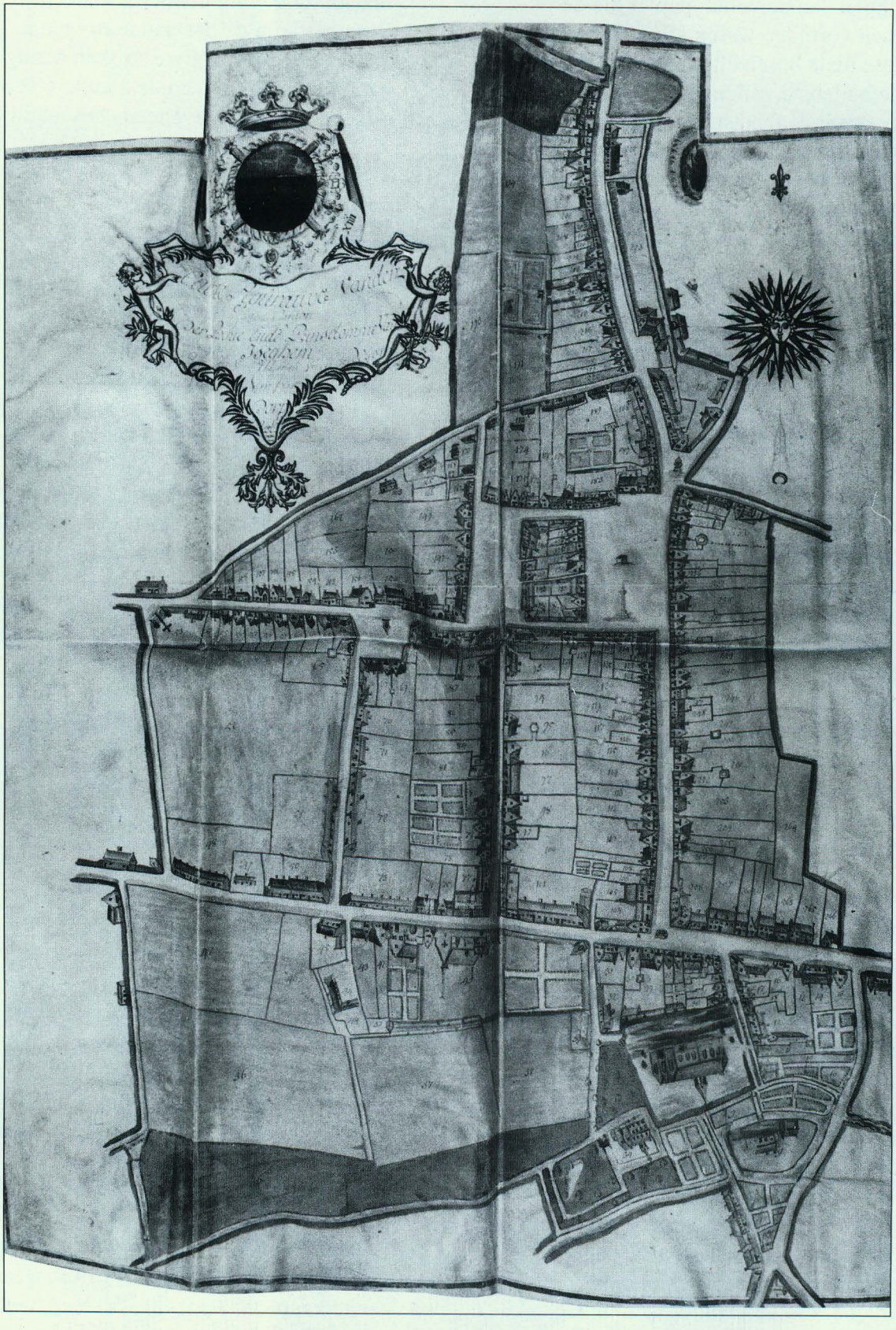

Kaart van Izegem-centrum uit Landboek De Bal, 1746 (foto TERMA)

- De ruggen van de vellen papier die de katernen vormden waren alle in meer of mindere mate beschadigd. Vooral de ruggen van de buitenste vellen van de katernen waren zwaar aangetast. Het inschatten van de grootte-orde van deze beschadiging was vooraf onmogelijk en is voor een groot deel verantwoordelijk voor de extra lange duur van de restauratie.

De conservatie en restauratie van het boekblok

- De binding werd losgemaakt van het boekblok.
- De rug van het boekblok werd gereinigd. Hiertoe werd al de oude warme lijm weggehaald.
- De oude schutbladen werden verwijderd.
- Het naaigaren werd doorgesneden en het boekblok losgemaakt. Hierbij werd het naaischema van het boek opgesteld. Hieruit bleek dat de meeste katernen uit 3 dubbele vellen bestonden.
- Het boekblok werd volledig uitgestoft en ontdaan van de oppervlakkige schimmel.
- Alle folio's werden in een bad ontschimmeld en vervolgens natgereinigd. Dit was een zeer tijdrovende behandeling. Na deze behandeling bleek de pH van het papier aanvaardbaar te zijn.
- Alle vroegere herstellingen werden verwijderd.
- Alle folio's werden nadien verlijmd ter versteviging en gedroogd tussen vloeien.
- Bij nazicht van de folio's bleek dat alle buitenste vellen van de katernen in de rug zwaarder beschadigd waren dan oorspronkelijk gedacht. Door het feit dat de katernen blijkbaar reeds enkele malen genaaid geweest waren, leken de rugvouwen soms op een prikbord. Bovendien had het papier te lijden gehad van schade veroorzaakt door de warme lijm, die soms tot in het midden van de katern was doorgedrongen. Het herstellen van de bestaande ruggen met Japans papier was over het algemeen constructief niet te verantwoorden. Het opnieuw naaien van het boekblok door deze ruggen zou opnieuw inscheuren van de bladen tot gevolg hebben. Daarom werd geopteerd om de bestaande ruggen te vervangen door nieuwe stroken handgeschept papier. De ruggen van de 2 andere vellen van elke katern waren eveneens beschadigd, zij het in mindere mate.
- Voor elke buitenste folio van elke katern werd een strook handgeschept papier gesneden van 2 cm breedte. Van alle betrokken folio's werd een rugstrook weggesneden van 1 cm breed. De nieuwe stroken en de originele folio's werden uitgedund op de plaats waar ze elkaar overlappen zodat elk blad slechts een minimale verdikking vertoonde. Voor de andere 2 folio's van elke katern werden stroken Japans papier gesneden. Afhankelijk van de ernst van de beschadiging werd een dunner of een dikkere soort papier gesneden.
- Alle folio's werden nagekeken op de aanwezigheid van inktvraat. Waar de beschadiging zo erg waren dat de inkt uit het blad gevallen was of waar dit in de nabije toekomst mogelijk was, werd de inkt verwijderd en het gat hersteld met voorgelijmd Japans papier. Waar nodig werden roestdeeltjes uit het papier verwijderd en het papier hersteld.
- Alle scheuren werden hersteld en alle gaten gevuld met Japans of handgeschept papier al naargelang het geval.
- De randen van alle beschadigde bladen werden hersteld met Japans papier.
- De perkamenten kaarten werden drooggereinigd en alle onnodige vouwen in inslagen werden gestrekt.
- De kaarten werden ontdaan van hun vroegere herstellingen, waaronder sellotape. Ook de kleefresten ervan werden verwijderd.
- Voor het herstellen van de scheuren en de gaten werd gebruik gemaakt van kalfsperkament dat uitgedund werd tot op de gewenste dikte.
- De kaarten werden hervouwen waar nodig.
- De originele perkamenten strook, waarop de eerste kaart genaaid was, voldeed niet meer. Aangezien deze strook eigelijk een ongewenste tractie op de naaiing uitoefende,

werd de kaart genaaid op een linnen strook die met de buitenste katernen werd meegenaaid.
- Er werden nieuwe dubbele schutbladen gesneden uit handgeschept papier. Hiervoor werd Barcham Green papier gebruikt.
- Na het herstellen van alle folio's werden de katernen terug samengesteld volgens het naaischema.
- Er werden nieuwe touwen gesneden voor het naaien van het boekblok. Hiervoor werd een speciaal voor restauratie vervaardigd vlastouw gebruikt dat bestaat uit 12 kleinere bundels.
- Het boekblok werd opnieuw genaaid volgens het oorspronkelijk naaischema. De nieuwe schutbladen werden eveneens meegenaaid.
- Gezien het grote gewicht van het boek werd geopteerd om naast de verbinding tussen boek en band door middel van touwen, ook een linnen scharnier te voorzien. Deze onzichtbare scharnier werd meegenaaid met de buitenste 3 katernen aan voor- en achterzijde met de bedoeling deze later in te brengen tussen de splitborden.
- De rug van het boekblok tussen de ribben werd verstevigd met handgeschept papier en linnen stroken.
- Er werden garen gekleurd voor het maken van kapitalen. Aangezien de meest voor de hand liggende kleuren van deze kapitalen bruin en beige zijn, werd voor deze kleuren geopteerd.
- De kapitalen werden daarna bestoken aan boven- en onderkant op kernen van vlastouw.

De restauratie van de boekband
- Gezien de toestand van de band werd bij het toekennen van de opdracht reeds besloten de oude band te vervangen door een nieuwe.
- Er werden nieuwe borden vervaardigd uit 3 lagen zuurvrij karton van 1600 gram. Deze borden werden zo vervaardigd dat het mogelijk was de linnen scharnieren en de naaitouwen tussen de 2 binnenste borden in te brengen. Dit verzekert een grote stevigheid naar de toekomst toe.
- De borden werden aan het boekblok vastgemaakt.
- Er werd een nieuwe kartonnen rug gesneden uit zuurvrije karton.
- De nieuwe rug werd aangebracht op de borden.
- Het leder voor de nieuwe band werd op maat gesneden, gekleurd en tot op de gewenste dikte geschalmd. Hiervoor werd kwalitatief kalfsleder gebruikt.
- Het nieuwe leder werd aangebracht rond de band.
- De nieuwe schutbladen werden dichtgekleefd.
- Het leder werd bijgekleurd waar nodig.
- De band werd ingewreven met een voedende dressing.

VOETNOTEN

[1] Zie kaart in J.M. Lermyte, De Geschiedenis van Izegem, p. 72.

[2] Walra(e)ve is wel degelijk een voornaam, afkomstig uit het Germaans. De familienaam Walraeve(ns) is daar van afgeleid zoals bv. Pieters van Pieter. Zie F. Debrabandere, Studie van persoonsnamen in de kasselrij Kortrijk, p. 523.

[3] SAI, Registre van Politique ordonnantien, Statuten, Resolutien en de voordere notitien... te beginnen met den 19den 7bre 1696, fol 27v.

ACTUEELTJES N° 58
1995 IN WOORD EN BEELD

Robert Leroy

Met dank aan de Stedelijke Infodienst en Terma voor de illustraties.

2647 - De nieuwe gemeenteraad werd maandag 2 januari geïnstalleerd. Vlaams Blok, Pomm en Agalev zaten er niet in. Er waren 8 nieuwkomers en dus ook 8 figuren die verdwenen.

2648 - Vrijdag 6 januari trok Vlytigh ende Boos met een sterrestoet door de Izegemse besneeuwde straten. Toch werd het een succes en het Sociaal Centrum vaarde er wel bij !

De jaarlijkse sterrestoet ingericht door Vlytigh ende Boos

2649 - Op zaterdag 14 januari pakte de Izegemse Cultuurraad uit met zijn Nieuwjaarsconcert. Het werd weerom een topprestatie waarvoor o.a. het Wener Ensemble o.l.v. Roger Renard en de lokale balletschool Menuet tekenden.

2650 - Het bos op het Rhodesgoed komt er zeker : 30 ha bos, terwijl de beste gronden ter beschikking blijven van de landbouw en de hoeve nog haar definitieve bestemming moet krijgen.

2651 - Weldra ondergaat Izegem weer een "face-lift" : de huizen Vandeputte en Moeyaert op de Koornmarkt verdwijnen om plaats te maken voor een gloednieuw stadhuis. De afbraak is oorzaak dat heel wat diensten moeten verhuizen !

2652 - De Izegemse Gemeenschapsbasisschool heeft een nieuwe directeur in de persoon van Ronny Demeestere. Deze 48-jarige Izegemnaar woont in de Prinsdomlaan 11. Hij startte zijn loopbaan in 1965 te Rumbeke om 23 jaar later te Izegem aan te komen. Hij behaalde het diploma Hoger Pedagogisch Instituut te Gent en slaagde in de examens voor rijks- en kantonnaal inspecteur in '84 en in '88.

2653 - Op maandag 23 januari werd de nieuwe OCMW-raad verkozen. Ook hier heel wat nieuwe gezichten.

2654 - De VU hield haar nieuwjaarsreceptie op 20 januari in Het Damberd. Volksvertegenwoordiger Paul van Grembergen was er de graag beluisterde spreker.

2655 - Ook de CVP "nieuwjaarde" met haar leden op 22 januari in de bovenzaal van de ASLK. Senator Luc Martens voerde er het woord evenals eerste schepen Gerda Mylle. Tevens ging er een merkwaardige tentoonstelling door met schilderijen van Rudy D'Artois.

2656 - Woensdag 1 februari mocht Madeleine Feys (Mevr. Odiel Debacker) in het Rustoord haar 101ste verjaardag vieren. Helder van geest en met veel optimisme wist ze alle bezoekers te woord te staan en volgde alles zeer alert !

2657 - Zaterdag 28 januari huldigde het Rode Kruis - Izegem zijn bloedgevers. Zo'n 270 mensen waren aanwezig op de viering. Ook de Kachtemse bloedgevers waren met z'n 180 op hun jaarlijks feest bijeen in zaal Hoornaert.

2658 - De Izegemse Bouwmaatschappij kreeg een nieuwe voorzitter in de persoon van Didier Vandeputte. Ondervoorzitter werd Dirk Vanwalleghem.

2659 - Geert Orgaer werd opnieuw verkozen tot voorzitter van de Stedelijke Raad voor Cultuurbeleid en dit met een grote meerderheid. Christiaan De Forche werd verkozen tot ondervoorzitter.

2660 - Eric Debeyne vierde zijn veertigjarig toneeljubileum. Deze geboren Izegemnaar was meubelmaker van beroep tot 1987 maar bleef zijn hele leven gebeten door de toneelmicrobe. Hij vertolkte meer dan 100 rollen en verdiende ook zijn sporen als regisseur. Gestart als zanger, speelde hij diverse rollen bij De Mandelgalm, De Lustige Vrienden, de Overwinders in Eendrachtigheydt en bij Hermes. Eric is een echt monument in de Izegemse toneelwereld !

2661 - Het Stedelijk Feestcomité werd op 27 februari opnieuw geïnstalleerd. Het dagelijks bestuur met zijn 12 leden werd verkozen en Maurice Vandommele werd bevestigd als voorzitter, Alberic Deprez werd opnieuw penningmeester en Christiaan De Forche bleef secretaris.

2662 - Guido Declercq, Kachtemnaar maar geboren Roeselaarnaar werd benoemd tot directeur van de vakschool van het MPI St.-Idesbald te Roeselare. De 40-jarige regent Nederlands - Engels - Economie is gehuwd met Marianne Ostyn en heeft 2 kinderen : Sam en Lien.

2663 - Izegem telt heel wat kunstzinnige liefhebbers. Eén van hen is André Maertens. Hij begon als schoenmaker tot 1952 en werkte dan verder bij de Firma Deforche tot 1985. Nu maakt hij schaalmodellen met behulp van lucifers o.a. van de St.-Tillokerk : 900 uren en 27.500 lucifers. Dit werk viel te bewonderen in zaal Nele. Zijn eerste werk was een oud merkwaardig gebouw, waarin hij nog gewoond had : de Kwakkelmuite (hoek Boomforeeststraat en Gentse Heerweg).

2664 - Op 9 maart overleed Remi Demeyere. Hij was gewezen leraar aan het Izegemse VTI en werkend lid van het Nationaal Schoeiselmuseum. Hij speelde een voorname rol in het schoeiselonderwijs in onze stad. Velen zijn hem daarvoor dank verschuldigd.

2665 - In februari - maart rommelde het van langsom meer in de Izegemse brandweer. Bij het Stadsbestuur werd aangedrongen op sanering en ook werd de hulp ingeroepen van het Hoog Komitee van Toezicht.

2666 - De jaarlijkse opstelwedstrijd van het Izegemse Davidsfonds kende opnieuw een flink succes. Voor het basisonderwijs haalde Tine Sinnaeve van de H. -Hartschool het vóór Eline Dewulf van de St.-Rafaëlschool en in de categorie Secundair Onderwijs ging Hannelore Breemeersch uit de Middenschool de Pélichy lopen met de eerste prijs vóór schoolgenote Evelien Wydaeghe.

2667 - De Emelgemse KWB vierde haar 50-jarig bestaan op zondag 12 maart. Ze zaten met 115 aan tafel en voorzitter Pol Degrijse schetste de historiek en de krachtlijnen voor de toekomst.

2668 - Zaterdag 11 maart huldigde De Volkstuin Kon. Afdeling Izegem een van haar verdienstelijkste leden : de Hr. Constant Platteeuw. Hij ontving het provinciaal eremetaal en het brevet van het landbouwereteken eerste klasse.

2669 - Vrijdag 17 maart werd de vernieuwde materniteit van onze stedelijke St.-Jozefskliniek voorgesteld en in gebruik genomen. Hoofdgeneesheer Nico Proesmans begroette de uitgenodigden en leidde het bezoek.

2670 - Op donderdag 23 maart mocht Kristof Van Grysperre uit de Nieuwstraat zich aanbieden in het Auditorium 't Serclaes te Brussel, om er de studiebeurs van 300 000 fr. te ontvangen, hem toegekend door de Belgische Stichting Roeping. Daarmee zal hij een opleiding tot orkestdirigent in het buitenland volgen. Kristof is één van de Izegemse muzikale sterren en niet één van de minste !

2671 - Zondag 25 maart had de zestiende Boomplantingsdag plaats. Dit jaar werden o.a. 7 krentebomen geplant langs de oevers van de Gistelbeek.

2672 - Op 1 april was het tien jaar geleden dat Herman Roelstraete onverwacht en veel te vroeg overleed. Hij was professor aan het Conservatorium van Brussel, directeur van de Stedelijke Muziekacademie van Izegem, dirigent, muziekpedagoog, orgelist en fameus componist met meer dan 160 werken. Izegem vergeet deze man niet : het koor Die Boose werd door hem uitgebouwd, De Kerels van Emelgem en het St.-Janskoor van Kachtem zijn stuk voor stuk levende getuigenissen van een groot en charismatisch man.

2673 - Op 1, 2, 7 en 8 april brachten de Overwinders in Eendrachtigheydt het stuk "Een vreemd koppel" van Neil Simon op de planken. Jim Dupont nam de regie waar en leverde een swingende komedie af die zeer veel succes kende bij een trouw publiek.

2674 - Op zaterdag 1 april werd Jos Vandewalle aangesteld tot nieuwe NCMV-voorzitter van Izegem. Hij volgde Leon Vancanneyt op en wordt geholpen door Yolande Deceuninck en Erik Vanderhelst. Jos is de echtgenoot van Frieda Brabant, directeur van het revalidatiecentrum "De Kindervriend" te Rollegem, CVP- gemeenteraadslid en voorzitter van de toneelvereniging Hermes.

De vernieuwde materniteit in de Stedelijke Sint-Jozefskliniek

2675 - Eveneens op 1 april vierden Julien Houthoofd en Marie Ameye uit de Kouterweg 19 hun briljanten huwelijksjubileum. Na zilver en goud blijven ze doorgaan ! Hun twee kinderen zorgden voor 3 klein- en 5 achterkleinkinderen. Het stadsbestuur bood hen een fijne receptie aan.

2676 - In het weekend van 1 en 2 april vierde Izegem twee eeuwelingen. Octavie Callens uit de Westraat 87 : kranig legt ze nog menig kaartje en 't liefst van al wint ze ! Het stadsbestuur feliciteerde haar en bedacht ze met een nieuwe kleurentelevisie. Remi Desmet uit de Baronielaan 15 was de tweede eeuweling. Meer dan 100 familieleden, vrienden en kennissen wensten hem geluk en het stadsbestuur was eveneens op de afspraak. Zelfs provinciaal gedeputeerde W. Vens bracht hem de hulde vanwege de provincie. Remi zelf had nog heel wat te vertellen over zijn vele en lange fietstochten.

2677 - Op 3 april koos de OCMW-raad Jacques Vandendriessche als nieuwe voorzitter. Daarom moest hij eerst ontslag nemen als gemeenteraadslid, een mandaat dat hij onafgebroken sedert 1971 uitoefende. Deze sympathieke man die bij alle verkiezingen verrassend veel stemmen wist te behalen, zal nu het OCMW door een lange regeerperiode loodsen waarin o.a. een nieuw rustoord zal verrijzen.

Octavie Callens

2678 - De Gemeentebelangen kozen een nieuwe voorzitter en wel Rik Terryn, dit in opvolging van Jozef Vandommele. Rik is de echtgenoot van Marleen Declercq en zaakvoerder van de Izegemse Melkcentrale.

2679 - Eindelijk komt er schot in het bouwproject "Michiels". Voorzitter van de Bouwmaatschappij Didier Vandeputte slaagde erin centen los te krijgen en minister N. De Batselier zette zijn handtekening onder het dossier voor 20 appartementen en 20 garages in de Wijngaardstraat.

2680 - Eddy Verfaillie rijgt de verworven prijzen, medailles en onderscheidingen aan elkaar ! Nu behaalde hij de eerste prijs met gouden medaille op het Internationaal Salon van de Europese Kunstverdienste en dit op meer dan 250 inzendingen !

2681 - Maandag 5 april bracht Staatssecretaris Eric Derycke een werkbezoek aan de N.V. Deforche, Gentse Heerweg. Eric Deforche leidde zijn hoge gasten rond in zijn bloeiend bedrijf en vergastte zijn bezoekers op heel wat deskundige uitleg in zijn orchideeën-serre.

2682 - Tijdens de paasvakantie organiseerde Daniël Allewaert een omni-sportkamp en kende met dit opzet een grandioos succes.

2683 - Emiel Samyn uit de Slagmeersenstraat stelde zijn wedervaren in de Duitse concentratiekampen te boek in een werk getiteld :"Mijn naam was een nummer." Het werk rolde van de persen in de drukkerij Hochepied en kon bij de auteur besteld worden. Het schrijven beschouwde Emiel als een bevrijding van jaren opgekropte beelden en gevoelens maar tevens als een plicht tegenover de huidige generatie. Stippen we ook aan dat het werk vlot leest en de lezer in de ban houdt tot het einde.

2684 - Tijdens het paasweekend organiseerde de Culturele Centrale van Izegem in de Openbare Bibliotheek de achtste expo met werk van plaatselijke kunstenaars. Werkten mee aan de tentoonstelling: Jacques Demey, Eddy Oosterlinck, Erik Van Parijs en Jo Vandoorne.

Remi Desmet

2685 - Op 17 april vierden Jerome en Maria Demeurisse - Hoste uit de St.-Rafaëlsstraat 12 hun diamanten huwelijksjubileum. Zij kregen drie kinderen en 2 kleinkinderen. Het Stadsbestuur bezocht hen thuis en bedacht hen met mooie geschenken.

2686 - Onder massale belangstelling had op 22 april in de St.-Tillokerk het Huldeconcert plaats ter afsluiting van de viering van 30 jaar Sociaal Centrum. Het St.-Gregoriuskoor en de solisten Hilde Coppé en Marianne Vlieghe o.l.v. Luc Ghekiere en vooral de Scola Cantorum Cantate Domino van Aalst o.l.v. haar dirigent Michaël Ghys oogsten een overdonderend succes waarin ook het orkest Musici Academici betrokken werd. Mgr. Vangheluwe vereerde tijdens de pauze Juffrouw Aline Coussens en Mevr. Madeleine Sagon-Vanden Avenne met het zilveren ereteken van St.-Donatianus. Voorzitter J.P. Van Severen glunderde terecht om dit enig succes !

Aline Coussens wordt door Mgr. Vangheluwe het zilveren ereteken van St.-Donatius opgespeld

2687 - Op 29 april gaf de Kon. Harmonie van de Congregatie haar jaarlijks Lenteconcert. Het werd een dubbelconcert : samen met de muziekvereniging L'Avenir de Saint Vit et les Environs uit de gelijknamige Franse stad tussen Dyon en Besançon. Het werd een hoogstaande muzikale avond met een talrijk en uitgelezen enthousiast publiek.

2688 - De jaarlijkse uitreiking van de architectuurprijs door de Stedelijke Economische Raad kende drie prijswinnaars : Tillo Segers voor het project aan de Gentsestraat 1, aan Penta-Reizen en N.V. Gravimmo beide in de Nieuwstraat.

2689 - Op dinsdag 2 mei opende de Izegemse Milieu-expo in het JOC. Dit was één van de activiteiten van M.O.P. (Milieu OntmoetingsProgramma). Succesnummers waren in alle geval : de milieuboot en de bezoeken aan talrijke meewerkende bedrijven.

2690 - Voor de twaalfde keer ging er, in het kader van het Festival van Vlaanderen - Kortrijk, in de St.-Pieterskerk van Emelgem, een concert door. Het Kamermuziek-ensemble "Musica Rara" bracht er op 5 mei zeldzaam gespeelde composities en dit op hoog niveau.

2691 - De sociale biotuinwerkplaats "De Lochting" binnen het Patersdomein hield opendeurdagen op 6 en 7 mei. Heel wat bezoekers stonden verwonderd over de prestaties die hier geleverd werden.

2692 - Tijdens het weekend van 6 en 7 mei stond Izegem in het teken van de herdenking van V-day, 50 jaar geleden. In de hal van het stadhuis voerden de burgemeester en E. Samyn, voorzitter van de Politieke Gevangenen, het woord. Bloemen werden neergelegd en de Last Post gevolgd door de nationale hymnen weerklonken. In de St.-Tillokerk had een dodenappèl plaats en deken Decoene sprak tot de massa. 's Anderendaags volgde dan een ceremonie bij de monumenten en een receptie ten stadhuize.

2693 - Ulla Werbrouck behaalde nog maar eens goud ! Te Birmingham verlengde de Emelgemse judoka haar Europese titel in de categorie - 72 kg.

2694 - De zesde Izegemse Kroegentocht ging door in bar slecht weer. Toch vonden vele honderden opnieuw de weg naar de Izegemse markten.

2695 - Op 13 mei zette cultuurschepen Gerda Mylle de afscheidnemende leden van de twee beheersorganen van de Stedelijke Openbare Bibliotheek in de bloemen en dankte ze om hun inzet. Ook Erik Vandewalle had woorden van dank om de medewerking tijdens zijn schepenperiode.

2696 - De Izegemse Stedelijke Raad voor Cultuurbeleid organiseerde een wedstrijd voor jonge auteurs. Veerle Vander Borght uit Kontich behaalde de eerste prijs met "Tot Zonsondergang" een verhaal over Vietnam in volle oorlogstijd. Zij haalde het op 16 andere inzenders. Geert Orgaer, voorzitter van deze raad, belichtte nog eens het hele opzet. Hilde Masui en Katrien Seynaeve waren de juryleden.

2697 - Op dinsdag 9 mei vierden de Izegemse 75-jarigen feest. Zij werden ten stadhuize ontvangen en zaten nadien aan de feesttafel in deMerelhoeve.

2698 - De verkiezingen van 21 mei waren een succes voor Izegem : Geert Bourgeois (VU) en Myriam Vanlerberghe (SP) werden rechtstreeks verkozen voor de Federale Kamer van Volksvertegenwoordigers, terwijl André Bourgeois (CVP) als eerste plaatsvervanger aangeduid werd als senator. Bezat Izegem ooit drie verkozenen ?

2699 - Zaterdag 20 mei had voor het eerst een reünie plaats van oud-leden Zonnemeisjes en Zonneknapen. Deze jeugdgroepen waren destijds niet weg te denken op de Paterswijk en zelfs niet uit het Izegems sociaal gebeuren. Ook Pater Pascal Teunis, indertijd duivel-doet-al, was present en alle dank mag gerust gaan naar J.P. Vanfleteren, de organisator, en zijn helpers.

2700 - De Cultuurweek die georganiseerd werd in het St.-Jozefscollege van 15 tot 20 mei was een topper. De kunstexpo met werk van leraars, leerlingen en familieleden was een schot in de roos.

2701 - Voor zaal Iso is het verdict gevallen : de zaal gaat definitief dicht op 1 juli. De brandweer en een studie van een onderzoeksbureau gaven de doorslag. Wat daarna moet gebeuren is nog een raadsel.

2702 - Tien jaar Patersmarkt werd een voltreffer ! Op 28 mei stropte het van het volk, niettegenstaande het dreigende weer. De wijk bewees zijn stijgende levenskracht !

2703 - De malaise in het Izegemse Brandweerkorps nadert zijn ontknoping : de bevelhebber en de beroepssergeant-majoor dienden hun ontslag in en wachten nu op de sanctie die op gemeentelijk vlak moet genomen worden.

2704 - Op vrijdag 9 juni overleed de bekende Izegemse borstelfabrikant Walter M. Duyck. Hij was 63 jaar en zaakvoerder van het borstelbedrijf Dilecta Brush Company, eredeken van de Arbeid en groot medewerker aan het Nationaal Borstelmuseum. Hij was tevens voorzitter van de Kerkfabriek van de H. -Hartkerk en een diep gelovig man.

2705 - Een "stille" maar levenskrachtige vereniging vierde op 16, 17 en 18 juni haar zestigjarig bestaan: "Danio Rerio, aquarium- en terrariumvereniging. De expo's die in 1937, 1948, 1950 en 1971 doorgingen kenden steeds een reuze-succes.

2706 - Te Emelgem werd Luc Ghekiere het nieuwe schoolhoofd. Hij studeerde af te Torhout in 1979. Hij stond te Emelgem voor het eerste, tweede, derde en zesde leerjaar in de Reigerstraat en nadien in de gemengde lagere school in het derde en zesde leerjaar. Hij is bovendien actief in Mandelgalm, de Kerels en het Feest- en Cultuurkomitee van Emelgem.

2707 - De Izegemse Batjes kenden niettegenstaande het minder goed weer een forse bijval. De bijna 400 standhouders, verspreid over het ganse circuit, waren beslist niet ontevreden !

2708 - Zaterdag 24 juni vierde de SP in zaal Century haar nieuw verkozene, Myriam Vanlerberghe, en werd hulde gebracht aan senator Robert Vanlerberghe die met pensioen ging. Uittredend gemeenteraadslid Willy Brouckaert werd eveneens in de bloemetjes gezet evenals de respectievelijke echtgenote(n)(s).

2709 - Het eerste lustrum van Roefel slaagde over gans de lijn. Bezoek aan de St.-Jozefskliniek, de Brandweer, het Rode Kruis, het Stadhuis, de Vrije Radio, het JOC : allemaal echte belevenissen.

2710 - Kachtem kende dit jaar weer een echte ouderwetse Ommegang op 24 en 25 juni : zeer veel volk, talrijke initiatieven en tevreden exploitanten. "Vrede en Eendracht" en "De Lanteern" met het stuk "Leentje uit het Hemelrijk" stelden de meest veeleisenden tevreden !

2711 - Rik Willaert, onderdirecteur van het St.-Jozefscollege werd benoemd tot directeur van het St.-Aloysiuscollege te Diksmuide. Sedert 1972 was deze Diksmuideling reeds ingeburgerd te Izegem in tal van organisaties. Het korps zag deze eminente persoonlijkheid node vertrekken, terwijl men te Diksmuide opgetogen was met zijn komst ! Rik werd te Diksmuide geboren op 25.11.1950 en huwde na zijn licentiaatsstudies met Odette Catrysse; samen hebben ze drie zonen. Te Izegem werd Rik opgevolgd door Geert Feys.

2712 - Nog een ander Izegemnaar werd aangesteld tot directeur : Hendrik Priem, gekend in de Izegemse perswereld maar lesgever te Wervik, werd aldaar tot directeur genoemd aan het Mater Amabilisinstituut. Hendrik is ook een bezige bij die in het Gregoriuskoor en het Davidsfonds en in de Kerkfabriek van de St.-Rafaëlskerk zijn sporen verdiende. Samen met zijn vrouw Monica Declercq heeft hij twee zonen en een dochter.

2713 - De fotowedstrijd ingericht door de Stedelijke Raad voor Cultuurbeleid kende een matig succes : 19 deelnemers met 92 foto's. De kwaliteit was er toch. In het thema "Kinderen" behaalde Katrien Demonie de prijs. Voor "Spel, Sport en Ontspanning" ging de eer naar Dirk Lapeire en in de categorie "Dieren" werd Yannick Vankemmel uit de partnergemeente Belle bekroond.

Roefelaars op bezoek bij de plaatselijke brandweer

2714 - Priester-leraar aan het St.-Jozefscollege Patrick Leenknecht werd benoemd tot medepastoor aan de Waregemse dekanale parochie. Hij was 5 jaar werkzaam aan het college als catecheseleraar in de hogere graad maar was eveneens actief in een gezinskring, de Chiro, de redactie van Kilabo (missie) en het diocesaan Banneux bedevaartcomité.

2715 - Het honderdste nummer van Ten Mandere vond een wijd uitdeinende weerklank. Dit "Vlaggennummer", uniek in ons land, verzorgd en rijkelijk uitgegeven, mede dankzij de milde steun van ons Stadsbestuur, is een aanrader voor iedereen ! Het boek werd plechtig voorgesteld tijdens een academische zitting en burgervader W. Verledens nodigde nadien uit tot de bijbehorende receptie.

2716 - Het veertiende Internationaal Zomerfestival voor Volksdans startte op 29 juni om 18.30 u met een feestviering waarop o.a. senator André Bourgeois en Euro-parlementslid Raf Chanterie aanwezig waren. Voorzitter Johan Dupont verwelkomde iedereen en senator Bourgeois bezwoer de inrichters niet te versagen en het festival steeds hoger te stuwen. Het festival zelf was er één van de bovenste plank met een uitgelezen schare deelnemers uit China, N. Ossetië, Polen, Elzas en Roemenië, zonder de eigen groep te vergeten !!

Ten Mandere stelde het Vlaggenummer voor aan pers en publiek

2717 - Het jaarlijks Zomerfeest op het Patersdomein kende een onverwachte bijval. Vooral de internationale Keramiekmarkt, voor de eerste maal georganiseerd, was een topper. Het "Pandje" vaarde er wel bij !

2718 - 1 en 2 juli betekenden voor Emelgem twee feestelijke dagen. Eerst werd het "Peerke" gedoopt door de bekende zanger en tv-ster Koen Crucke, met veel water en onder het zingen van het Peerke-lied. Het beeld is een werk van de plaatselijke kunstenaar Johan Herman. Deze doop ging gepaard met een zeer interessante expo gemaakt door Emelgemse kunstenaars. Op zondag streden de Emelgemse jongens en meisjes om de titel Prins of Prinses Peerke. Via allerlei proeven kwam men tot de finale waarin Wouter Vanderheeren uit de Reperstraat het haalde vóór Roel Maertens en Thomas Nollet.

2719 - 11 juli werd flink gevierd in onze stad, met meer volk dan vroeger : er werden zeker 6 à 700 deelnemers geteld in de verschillende programma-onderdelen.

2720 - Het stopt niet met Izegemnaars die directeur worden ! Luc Detailleur, eerst adviseur in het Izegemse PMS, dan onderdirecteur van het VTI en van de Izegemse Scholengemeenschap, vervolgens interim-directeur van de Middenschool de Pélichy en het Instituut Edelweiss (Ingelmunster), werd nu tot directeur aangesteld aan het St.-Aloysiuscollege te Menen. Luc is feitelijk een geboren Roeselaarnaar, 51 jaar oud en gehuwd met Roos Devos uit Lichtervelde, muziekpedagoge en gekende dirigente van het befaamde Die Boose-koor. Ze hebben samen twee kinderen.

Het veertiende Int. Zomerfestival voor Volksdans werd opnieuw een succes

Koen Crucke mocht het Emelgemse Peerke dopen.

2721 - In het klooster Avé Maria werd Zuster Marie-Johanna gevierd om haar gouden kloosterjubileum. In de wereld is zij Marie-Thérèse Verpoort uit Kortrijk. Zij werd een geliefde kleuterleidster die vanaf haar intrede (15.08.1943) tot 1986 te Izegem werkzaam was in de Gentsestraat en in de St.-Rafaëlsschool. Nu speelt zij portier en sakristine met volle overgave.

2722 - Op donderdag 3 augustus overleed te Hulste pastoor Raf Vannieuwenhuyse. Deze hartelijke Izegemnaar was, waar hij ook dienst deed, altijd een geliefd priester. Stammend uit een nederige, vanouds Izegemse familie, had hij een grote kring bekenden in onze stad en bleef zijn leven lang een fervent supporter van K.F.C. Izegem.

2723 - De Molfeesten kenden weer eens een daverend succes. Wijkvoorzitter Roger Blondeel mocht glunderen. Zijn 80 geestdriftige medewerkers hadden er weer het beste van gemaakt. Heel Izegem mag deze bloeiende, levende en levendige wijk benijden.

2724 - Wie kende Jules Geldhof niet? Het "watermannetje", de duivel-doet-al in zoveel verenigingen, oudstrijder, vlaggedrager van de NSB, brandweerman, ondervoorzitter van De Volkstuin, oud-fonteinier bij de Waterwerken en drijvende kracht achter de jaarlijkse dubbele bedevaarten naar Malonne. Jules stierf op woensdag 9 augustus, 74 jaar oud. Een grote massa Izegemnaars woonde zijn uitvaart bij.

2725 - Op 19 en 20 augustus werd op Wallemote de eerste Internationale Doelschieting georganiseerd. Kon. Schuttersgilde Willem Tell (Izegem) samen met De Brigands (Ingelmunster) richtten het tornooi in. Op 50 m schoot Robin Vandemeulebroucke 336 punten op de 360. Patrick Dekoninck verzamelde in de Compounderreeks over de twee dagen 2644 punten op de 2880 en bij de dames wist Liliane Loncelle eveneens 2640 punten te vergaren op de 2880.

2726 - Advocaat Peter Defreyne, zoon van politie-inspecteur Daniël, werd door minister Stefaan De Clerck aangetrokken, om zijn privé-secretariaat te leiden op het kabinet. Ook Piet Vandenberghe, medewerker aan het P.M.S. kreeg een opdracht aan een ministerie. In het kabinet van minister Luc Martens maakt hij voortaan deel uit van de onderwijscel.

2727 - Op vrijdag 25 augustus legde burgemeester W. Verledens de eerste steen van het nieuwe stadhuis. Dit multifuncitonele gebouw van 2304 m^2 groot zal 87 miljoen kosten, in 20 jaar af te betalen.

2728 - In de loop van augustus '95 werden graafwerken uitgevoerd in de woonplaats van wijlen meester-drukker Anton Strobbe, Brugstraat 8. Er werden 3 vloeren boven elkaar gevonden, de laagste ongeveer 15 cm lager dan de begane grond. Deze laatste bestond uit rode en zwarte tegels gelegd in damberdvorm (18de eeuw). Besloten werd een deel van deze vloer te bewaren en met zwaar glas af te dekken, dit ten dienste van de archeologie !

2729 - Gerard Guillemyn- Isabelle Beernaert vierden op 3 september hun diamanten bruiloftsjubileum in het Maria Rustoord. Zij kregen twee kinderen, 5 kleinkinderen en 2 achterkleinkinderen. Het stadsbestuur bracht hen een huldebezoek en bood geschenken aan.

2730 - De Izegemse afdeling van de C.M. vierde in het weekend van 7 september zijn 75ste verjaardag. Voorzitter Eric Ronse kende een gloriedag die begon met een plechtige mis in de H. -Hartkerk en verder ging in de feestzaal van de Gilde. De opeenvolgende voorzitters waren : Emiel Allewaert, Florent Vandenberghe, Julien Renier en Eric Ronse. Het ledenaantal bedraagt momenteel 11 357 !

2731 - De oudste Izegemse vereniging, de Kon. Handbooggilde St.-Sebastiaan (1562) wist de 25ste Gouden Schoen te veroveren en dit door 22 andere verenigingen te verslaan. Deze jaarlijks terugkerende wedstrijd ging door op het Izegemse sportstadion.

2732 - Op vrijdag 8 september was het feest bij de firma De Mets N.V. te Kachtem. Klanten, leveranciers en medewerkers vierden het 50- jarig bestaan van de firma. Stichter Albert De Mets (80 jaar) samen met echtgenote Angela werden in de bloemetjes gezet. Algemeen directeur Louis Lambermont schetste de geschiedenis en opgang van het bedrijf.

2733 - Op 10 september was het opnieuw Open Monumentendag in Vlaanderen. Dit keer werden alle registers opengetrokken. Voor de eerste maal in de geschiedenis werd het kasteel "Het Blauwhuis" opengesteld voor het publiek. En belangstelling was er ! Meer dan 4.000 mensen brachten een bezoek aan dit domein. De Stedelijke Raad voor Cultuurbeleid zorgde voor een goed georganiseerde kunstmarkt, de Izegemse Gidsen stonden in voor rondleidingen in het kasteel en de natuurgroep "De Buizerd" nam de natuurwandelingen voor zijn rekening. Over de middag nam WTV opnames op voor het journaal.

2734 - Izegems Seniorendag kende opnieuw een mooi succes : de traditie is niet meer stuk te krijgen!

2735 - Samen met het 35ste Herfstmuziekfestival liep in de bovenzaal van de stadsbibliotheek een tentoonstelling van Tsjechische marionetten gemaakt door Jana Diouhà.

2736 - Het Herfstmuziekfestival was een Izegems toppunt. Jaarlijks lokt dit festival duizenden muziekliefhebbers naar onze stad. De deelnemers beleefde een mooie eucharistieviering in de St. - Tillokerk waarin Dom Anselm Hoste van Steenbrugge de homilie uitsprak. De Misse Pia van Herman Roelstraete werd ademloos beluisterd : 200 uitvoerders brachten het beste van zichzelf. Een ensemble van muzikanten uit de diverse Izegemse maatschappijen bracht de Taptoe. Daarop volgden de Showkorpsen : De Christelijke Drum-Showfanfare "Door Vriendschap Sterk" uit Katwijk, de Christelijke Showband "Irene" uit Ede. Het optreden van Velky Dechovy Orchestr Svit uit Zlin, het Stadsmusik uit Imst, de Third Infantry Division Band, de uitvoeringen door onze eigen korpsen en de gezamenlijke uitgevoerde "Festival Hymn" van Roland Cardon (bijna 1 000 uitvoerders) zorgden voor een enig mooie prestatie :"Muziek, taal zonder grenzen !" Het feestcomité, dat op zondag 17 september tijdens een academische zitting was gehuldigd, verdiende alle lof en eer.

2737 - Izegem heeft een nieuwe politiecommissaris : Marc Van Caneghem uit Gent. Hij was aldaar adjunct-commissaris en werd licentiaat in de criminologie aan de Gentse Universiteit. Hij is gehuwd met Josette Mangelschots en hoopt nog vóór einde '95 te kunnen starten in onze stad.

2738 - In het Lemmensinstituut te Leuven behaalden drie Izegemse muzikanten een laureaatstitel in het Nationaal Fedekam-tornooi : Heleen Gadeyne behaalde 87 % en werd de beste bij kleine ensembles in eerste afdeling; Lies Seynaeve, dwarsfluit, bekwam dezelfde prijs en Björn Verschoore, alt-saxofoon, behaalde 92,7 % en werd laureaat bij de houtblazers. Volledigheidshalve vermelden we nog dat de Drumband van de Kon. Harmonie van de Congregatie te Brugge kampioen werd in Ere-afdeling met 85 %.

2739 - De lucht is opgeklaard bij de Izegemse Brandweer : René Denolf werd aangesteld tot bevelhebber en dit tot einde 1995, waarna Marc De Taevernier hem zal opvolgen, terwijl Jozef Velghe en Geert Maertens zullen fungeren als onderluitenant.

2740 - Te Kachtem kende "De Hommelpluk" een grandioos succes. Een grote groep koorleden van het St.-Janskoor plus een flinke kinderdansgroep zorgden dat alles naar wens verliep. Regisseur Albert Vandoorne was in zijn nopjes en het publiek stak zijn enthousiasme niet onder stoelen of banken !

2741 - De "Overwinders in Eendrachtigheydt" openden het seizoen met de komedie "De Laatste Plicht" van Louis Calaferte in regie van Chris Debruyne uit Ieper. De vertoningen op 21, 22, 27 en 28 oktober kenden heel wat succes.

2742 - Zaterdag, 14 oktober, vierde de Kachtemse toneelvereniging "De Lanteern" haar 45- jarig bestaan. Na een aangepaste eucharistieviering met sermoen van E. H. Delvoye en opgeluisterd door het St.-Janskoor, ging het in stoet met de fanfare "Vrede en Eendracht" naar het muzieklokaal waar de jubileumviering verder duurde.

2743 - Dirk Boehme ontving de zesde Pekkersaward in de gemeenteraadszaal. Het was Raf Werbrouck die de laudatio over de gevierde uitsprak. Ook Cultuurschepen Gerda Mylle deed haar duit in het zakje.

2744 - Voor de zestiende keer veroverde de Izegemse jeugd het stadhuis. Het Kinderparlement legde het schepencollege soms echt het vuur aan de schenen !

2745 - Voor Mandelgalm wordt het toneelseizoen '95-'96 een echte uitdaging. Als inzet werden 2 verdienstelijke leden gehuldigd : Noël Seys en Luc Maertens. Ze ontvingen elk een naar waarde geschatte onderscheiding. Verder moet de vereniging zich aanbieden voor het Provinciaal Toneeltornooi. Iedereen hoopt dat de plaats in eerste afdeling behouden blijft.

2746 - De Gezinsraad vierde plechtig zijn 30-jarig bestaan. Alle leden werden ten stadhuize ontvangen en minister Martens was erbij.

2747 - Op 21 oktober opende Cultuurschepen Gerda Mylle het bedrijfsmuseum Strobbe. Dit vindt zijn onderkomen in het voormalig goederenstation. Daar staan reeds meer dan 60 drukkerijmachines en liggen bijna 40 ton litostenen. Luc Strobbe gaat terecht fier op dit museum dat voor onze stad een prachtige aanwinst is.

2748 - Onze muzikanten blijven het goed doen: het Trommelkorps van de Kon. Stadsfanfaren behaalde te Brugge de kampioenstitel in derde afdeling en tamboer-majoor Etienne Vanhecke werd kampioen van de lagere afdelingen.

2749 - Op 30 oktober stortte een pand in aan de Slabbaardstraat N 5. Ongeveer 20 mensen uit de Droge Jan werden geëvacueerd. Er bestond immers instortingsgevaar bij die oude niet gefundeerde huisjes. Gelukkig liep alles goed af en mocht iedereen 's anderendaags terugkeren.

2750 - Zaterdag 4 november opende de 19de Izegemse Boekenbeurs haar deuren. Het werd opnieuw een feestelijk gebeuren. De Beurs kende een week lang heel wat bijval. Ook de verkoop ging vlot en heel wat recente titels vonden hun weg. Deze Beurs is niet meer weg te denken uit het Izegemse leven.

2751 - De Emelgemse Seniorenclub "Club 3/KBG Emelgem-Izegem" met zijn 230 leden, vierde zijn 25ste jaarfeest op 14 november.

2752 - Op 21 november plantten zowat 315 Izegemse kinderen bomen op het Rhodesgoed. Sinterklaas en politici waren van de partij ! Eens wordt dit bos het grootste van het arrondissement, groter dan het bekende Sterrebos. Izegem investeerde in de toekomst en voor de volgende generaties!

2753 - Op 25 november werd een project van Licht en Liefde (Varsenare) uitgevoerd in het Stedelijk Auditorium. Het toneel "Rode Sneeuw" werd opgevoerd door minderzienden en blinden. Het werd een ontroerend, sympathiek evenement waarvoor de talrijk opgekomenen een warm applaus over hadden.

2754 - Op 25, 26 november, 2 en 3 december trad "Mandelgalm" vóór het voetlicht met "Neen schat, nu niet" van Ray Cooney in regie van Ronny Dewaele. Met zijn schare enthousiaste spelers slaagde de regisseur erin gedurende vier avonden het publiek warm te maken en te zorgen dat de spanning en humor met mekaar ideaal samensmolten.

2755 - En het toneel vierde verder hoogtij in onze stad. "Hermes" kwam op 9, 10 en 15 december op de planken met de comedie "Hocus, Pocus, Fiscus" van Jean-Jacques Bricaire in vertaling van Georges Couckhuyt en in regie van Eric Debeyne. Het werden stuk voor stuk spetterende vertoningen die het talrijk publiek in de "geestige" ban hielden.

2756 - Ter gelegenheid van het St.-Ceciliafeest van de "Kon. Harmonie van de Congregatie" werden Emiel Huyghe (60 jaar muzikant), Etienne Debrabandere (50 jaar muzikant), Erik Lafaut en Rik Monserez (elk 25 jaar lid van de Harmonie), vereremerkt.

2757 - Bij "Vrede en Eendracht" te Kachtem, 90 jaar oud, werden ook enkele verdienstelijke leden gehuldigd : André Pattyn (60 jaar lid en 35 jaar secretaris), Tom Verbeke (50 jaar lid) en Roger Verstraete (eveneens 50 jaar lid).

2758 - Op 30 november legde de nieuwe politie-commissaris Marc Van Caneghem de eed af in de handen van de Burgemeester en in aanwezigheid van het voltallig politiekorps in uniform. Een indrukwekkend en uniek zicht !

2759 - Begin december werd het officieel : André Mistiaen, directeur van de St.-Tilloschool wordt met ingang januari 1996 diocesaan inspecteur, voor de regio Kortrijk-Zuid, tot Moeskroen en Westouter. André werd in 1960 gediplomeerd en was vanaf 1976 directeur van de St.-Tilloschool.

2760 - Ook bij Leo XIII werden onderscheidingen uitgereikt omwille van 15 jaar lidmaatschap : Michel Deblauwe, Kurt Dhulster en Yvan Windels; voor 25 jaar lid zijn : Marc Oosterlinck. Voor 15 jaar dienst als bestuurslid werd Roslin Deblauwe vereremerkt.

2761 - De Cultuurtrofee 1995 werd toegekend aan de "Koninklijke Stadsfanfaren", dit om al haar verdiensten en uitstraling. Geert Orgaer belichtte dit allemaal welsprekend.

2762 - Vermits André Mistiaen diocesaan inspecteur werd, kwam de directeursplaats vrij in de St.-Tilloschool. Uit 7 kandidaten kwam Mej. Marleen Depypere uit de bus. Zij behaalde haar onderwijzeresdiploma te Tielt in 1975 en het DHOS-diploma in 1983. Vanaf haar diplomering was zij werkzaam in de St.-Tilloschool.

2763 - De Izegemse Kerstmarkt van het NCMV trok een massa volk. De organisatie bleek een niet voorziene voltreffer en de gezellige drukte van jewelste op 17 december deed de initiatiefnemers besluiten toekomend nog meer en beter te doen !

Ereleden (vervolg)

Buiten Izegem :

Deblauwe, Jules, St.-Amandstraat 107, 8800 Roeselare
Decock, Albert, Koebroekstraat 11, 8020 Ruddervoorde
Depoorter, Frans, Weggevoerdenlaan 2 bus F2, 8500 Kortrijk
Durant, Gerard, Arsenaalstraat 37, 8000 Brugge
Gillès de Pélichy, Jeanne, Keizer Karelstraat 105 bus 30, 8000 Brugge
Huyghe, Emmanuel, Rodebergstraat 25, 8954 Heuvelland
Matton, Eric, Resedastraat 2, 9920 Lovendegem
Meyfroidt, Armand, Vlasschaardstraat 12, 8770 Ingelmunster
Parret, Carina, Bietenstraat 85, 2400 Mol
Ronse Chris, Rentmeesterlaan 175, Middelburg (Nederland)
Ryserhove, Alfons, Kloosterstraat 46, 9860 Knesselare
Strynckx, Jan, Rotsstraat 60, 9240 Zele
Vanantwerpen, Lucien, Korenstraat 19, 9800 Deinze
Vandewalle, Roger, Ingelmunstersestraat 13, 8860 Lendelede
Vanneste, Guido, Tarwestraat 10, 8770 Ingelmunster
Veranneman, André, Ooststraat 199, 8800 Roeselare
Vermandere-Deputter, Geert, Beemd 6, 1654 Huizingen

15 JAAR NATIONAAL BORSTELMUSEUM

Grootse tentoonstelling van 31 augustus tot en met 29 september 1996

Duizend en één.....

"Zeg niet zomaar borstel voor een borstel" is de hoofdgedachte van deze gelegenheidstentoonstelling.

Verschillende aspecten van de borstel en de borstelnijverheid komen aan bod.

Tijdens de tentoonstelling wordt een brochure verspreid. Leden van Ten Mandere ontvangen deze brochure als tweede nummer van 1996. In een eerste deel komt de ontwikkeling van de borstelnijverheid in Izegem aan bod. Sociale aspecten van de arbeid in de borstelnijverheid ontbreken zeker niet.

Het tweede deel wil door een meer technische uitleg de complexiteit van het borstelbedrijf weergeven.

drukkerij jan bogaert
izegem - ☎ (051) 30 26 59

vandemoortele

RODA
FAMA
MINELMA
VITELMA
ST. VILLEPRE
RESI
BLANC DE BŒUF
REDDY
MAYONAISE VANDEMOORTELE
OLIE VANDEMOORTELE

Alle kunde van het vak.

Drukkerij
STROBBE
Traditie en Innovatie

Drukkerij Strobbe bvba • Kasteelstraat 1 • 8870 IZEGEM • Tel. (051) 33 32 11

ten mandere

Aangesloten bij het Westvlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde

STROBBE Ontwerp: Stedelijke Leergangen / Izegem